

Felértékelődnek a magyar exporttermékek

KÜLKERESKEDELMI VÁLLALATOK GYORSMÉRLEGE

A népgazdaság, s ezen belül a külkereskedelmünk 1980. évi mérlegét a nagy mennyiségű adat összegzésével a következő hetekben vizsgáljuk meg. A vállalati gyorsjelentések és az előzetes népgazdasági becslések alapján azonban máris bizonyosra vehető, hogy a magyar termékek a korábbiaknál nagyobb sikereket értek el a nemzetközi piacokon. A kenyserítő körülmények, a szigorúbb közgazdasági szabályozás ösztönző hatására felgyorsult a versenyképesebb, értékesebb áruk termelése, bővült ezek exportkínálata, javult árucikkeink minősége. Eredményesen törekedtek vállalatunk arra, hogy a szocialista országok számára teljesítési szerződéses kötelezettségeiket, s a vállalatok nagyobb része a dekonjunkcióra, a lanyhuló kereslet ellenére a tőkés piacokon is a korábbiaknál jobban helyezte a versenyben. A javuló ármunkának is köszönhető, hogy a magyar exportcikkek jelentős része a külpiacon felértékelődött, többet fizettek érte, mint korábban. Így a tőkés piacokról származó importcikkek növekvő árai ellenére a cse-rearányok nem romlottak. Minden eddiginél eredményesebb esztendőzt zárt a Terimpex Külkereskedelmi Vállalat, amely 1980-ban 846 millió dollár és 100 millió rubel értékű árut exportált. Bevételre kerekén 150 millió dollárral volt nagyobb az 1979. évinél, s ebből mintegy 100 millió dollár a tudatosabb ármunka, a jobban fizető piacok feltárásának eredménye volt.

A magyar mezőgazdaság — a zavartalan hazai ellátás mellett — gondoskodott arról, hogy külföldön jobban értékesíthető összetételben exportálhassanak vágóállatokat, húsféléseket. Így sikerült elérni, hogy a vágómaromfiért 30, a vágómarháért,

az élő és félszertésért átlag 20 százalékkal többet fizettek az elmúlt évben a külföldi vevők, mint korábban. Ezáltal kevesebb vágómarhát exportáltak néhány közös piaci országba, s jóval többet az arab államokba, ahol többet fizetnek érte. Ez a piaci átcsoportosítás a megnövekedett szállítási költségek ellenére is haszonnal járt.

A Transelektro 1980-ban a szocialista országokba 3,3 milliárd, a tőkés piacokra pedig 4,5 milliárd forint értékű villamosipari terméket szállított, vagyis szocialista exportköttelezettségeik ütemes teljesítése mellett dollárbevételeik a tervezettnél 15 százalékkal nagyobbok voltak. Több iparvállalattal közös érdekeltségű társulásokat hozott létre, jobban értékesíthető, komplett létesítmények, valamint kábelek és háztartási készülékek gyártására, illetve exportjára. A szocialista országokban főként az atomenergetikai gépezetek és a vendéglátóipari berendezések voltak kelendőek, más piacokon pedig a hagyományos elektromos háztartási gépeken kívül most már egyre több komplex erőtűvel is értékesítettek. Folyamatosan szállítanak nagyteljesítményű berendezéseket görög és török erőtűvekhez, Jordániában pedig új vállalkozásuk volt egy villamos távvezeték felépítése. Exportcikkekhez most már jelentős szellemi export is kapcsolódik, ami közrejátszott abban, hogy 1980-ban átlagosan 5-6 százalékkal nővelhettek exportcikkeik árát.

A Technoimpex múlt évi exportjának értéke elérte a 4 milliárd forintot. Szocialista exportköttelezettségeit maradéktalanul teljesítette, s dollárbevétele egy év alatt 22 százalékkal nőtt.

A Hungarotex nehéz, de mégis eredményes esztendőt zárt. Az 1980-as évet a szo-

kásosnál mintegy 10 százalékkal kisebb rendelésállománnyal kezdte, ennek ellenére a vállalat az 1979. évinél mintegy 10 százalékkal nagyobb, 265 millió dollár értékű forgalmat bonyolított le a nem rubelbezárolású piacokon. Ezt az eredményt nem az exportált termékek nagyobb mennyiségével, hanem az áruszerkezet korszerűsítésével sikerült elérniük. Fokozták a nagyobb értékű késztermékek, a konfekció-árak szállítást, viszont kevesebbet exportáltak a nem eléggé gazdaságos méterárúkból. A szocialista országok közül 1980-ban is a Szovjetunió volt a Hungarotex legnagyobb vásárlója. Az európai KGST-államok ki-üljelt utaktak termékeik Vietnamba és Kubába is. Szocialista exportjuk 5 százalékkal nőtt, ami azonban itt sem a mennyiség emelkedéséhez, hanem korszerűbb összetételéhez, nagyobb értékéhez kapcsolódik.

A Hungarocoop Szövetkezeti Külkereskedelmi Vállalat nem rubelbezárolású exportja 10 százalékkal nőtt, s először haladta túl a 100 millió dollárt. Nagyrészt a ruházati szövetkezetek termékeit értékesíti a vállalat külföldön, s ennek eredményességét azzal is elősegíti, hogy közreműködik a szövetkezetek és külföldi partnerek termelési együttműködésének létrehozásában. 1980-ban kötötték meg a 30. együttműködési megállapodást a Hungarocoop segítségével. A Kisvárdai Ruházati Szövetkezet az Egyesült Államok egyik cégével kötött szerződést, amelynek keretében Kisvárdán egyre növekvő mennyiségben varrnak öltönyöket az amerikai partner részére. A szövetkezeti vállalat kempingcikkekből, faárukból, sportcikkekből, valamint mezőgazdasági termékekből is jelentős tételeket exportált. (MTI)

Farkas Ferenc zeneszerző kitüntetése

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa Farkas Ferenc Kossuth-díjas zeneszerzőnek, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művészeinek kiemelkedő zeneszerzői és pedagógiai munkássága elismeréséül, 75. születésnapja alkalmából a Magyar Népköztársaság Babérkoszorúval és kitüntetéssel szászrendje kitüntetését adományozta.

A kitüntetést Trautmann Rezső, az Elnöki Tanács helyettes elnöke szándékosan adta át. Jelen volt a kitüntetés átadásánál Knopp András, az MSZMP Központi Bizottsága csatlósvezető-helyettese és Tóth Dezso művelődési miniszterhelyettes. (MTI)

Kairóba érkezett a szómáliai alelnök

Mohammed Ali Szamantar szómáliai alelnök és hadügyminiszter Kairóba érkezett, hogy Szadi Barre szómáliai elnök üzenetét továbbítsa Szadad egyiptomi államfőnek. Kairói közlés szerint az üzenet a szómáliai-etiópiai határon kialakult helyzettel foglalkozik.

A területi követelésekkel fellelő Szómália, valamint Egyiptom között szoros a katonai együttműködés: az egyiptomi hadügyi és hadiipari miniszter közelműltban elhangzott tájékoztatója szerint Kairó fegyvereket szállít Mogadishunak és segítőkész a szómáliai katonai képzésben. Mindkét ország katonai támaszpontjai az Egyesült Államok fegyveres erőinek rendelkezésére állnak.

Béketervezet az Izraeli KP kongresszusán

Rómába érkezett jelentések szerint a napokban Tel Avivban sajtókonferenciát tartott Meir Vilner, az Izraeli Kommunista Párt főtá-
kára, s a párt küszöbönálló XIX. kongresszusának irányelveivel foglalkozott.

Vilner kifejtette, hogy a kongresszus munkájának középpontjában az igazságos és átfogó közel-keleti békeért folyó harc kérdése áll. A tanácskozáson olyan béketervezet terjesztettek majd elő, amely tartós, igazságos, minden fél érdekeit figyelembe vevő rendezést céloz a Közel-Keleten.

Washingtonnak azonban megvan a maga „trojái falova” a tízek között: a londoni tory-kormány „belülről” képviseli az amerikai szempontokat, ami annál könnyebb számára, mivel Anglia közelében onellátó. A globális rendezés politikai szükségességét azonban London sem vitatja, szerepe elsősorban az időzítésre, a módszerekre vonatkozóan számít.

A december elején Luxemburgban megtartott közös piaci csúcsterkeztelen az EKG mindenesetre nem fedte fel kártyáit. Gaston Thorn, az EKG Miniszteri Tanácsának akkori sörös elnöke beszámolt közel-keleti missziójának eredményeiről, az izraeli és az arab vezetőkkel folytatott tárgyalásairól, és a Miniszteri Tanács megbízást adott Christoph van der Klauw holland külügyminiszternek — aki január 1-től az EKG Miniszteri Tanácsa új elnöke — a misszió folytatására.

Folytak a kongresszusi előkészületek Lengyelországban

A párt erősítése, tevékenységének élénkítése az élet mindegy területén — ez a vezérgondolat azoknak a tanácskozásonak, amelyek a Lengyel Egyesült Munkáspárt IX. rendkívüli kongresszusának előkészítésére folynak országsszerte. A különböző szintű értekezleten számos javaslat hangzott el már eddig is olyan társadalmi, politikai és gazdasági kérdésekben, amelyek eredményes megoldása alapja és előfeltétele a szocialista megújulás sikerének.

Kambodzsa él

Fotódokumentációs kiállítás nyílt Budapesten

Kambodzsa él címmel fotódokumentációs kiállítást nyitottak szerdán Budapesten, a Patoky István Művelődési Központban. A Poi Pot—Ieng Sary vezette népirodás rendszer fölötti győzelem 2. évfordulója alkalmából, az Országos Békatanács, a Magyar Szolidaritási Bizottság és a művelődési központ rendezésében. A megnyitón — amelyen részt vett Kovács Béla, az Országos Békatanács főtá-
kára, a Hazafias Néppárt Országos Tanácsának titkára — Mondok Pál, az OBK alelnöke, a Pest megyei Tanács elnöke mondott beszédet.

Kambodzsa népe — mondotta — az utóbbi 24 hónap alatt a Nemzeti Egységfront koré tömörülve, a Népi Forradalmi Tanács vezetésével kiemelkedő eredményeket ért el a múlt szörnyű örökségének felszámolásában, a szétzillesztett társadalom újjászervezésében, a gazdasági és kulturális élet helyreállításában, a belső és külső ellenség terveinek megállításában.

A továbbiakban utalt arra,

hogy a magyar nép, a párt és a kormány, a társadalmi szervezetek és mozgalmak mély együttérzéssel és cselekvő szolidaritással segítik a kambodzsai nép nemzeti függetlenségi harcát, örömmel köszöntöttük 1979. január 7-ét, a kambodzsai forradalmi erők történelmi jelentőségű győzelmét, a Kambodzsai Népköztársaság létrejöttét. Ezen az évfordulón is mély együttérzésünkkel, internacionalista szolidaritásunkról biztosítjuk a kambodzsai népet.

Ezt követően Khuon Ran, a Kambodzsai Népköztársaság budapesti nagykövete hangsúlyozta: — A kambodzsai nép nem felejtette el és sohasem fogja elfelejteni azt az anyagi és erkölcsi segítséget, amelyet a magyar párt, kormány és nép nyújtott a testvéri szocialista közösség más országaival együtt Kambodzsának. A tárlat fényképekkel mutatja be a Kambodzsai Népköztársaság mindennapjait, erőfeszítéseit az ország építésében. (MTI)

Leopard II. — Szaúd-Arábiának. A nyugatnémet Der Spiegel legutóbbi száma közli a harcok képét, amelyet — hir szerint — az NSZK Szaúd-Arábiának kíván szállítani (Telefóto: AP — MTI — KS)

Mikor lesznek SALT-tárgyalások?!

Caspar Weinberger, az Egyesült Államok kijelölt hadügyminisztere kedden kijelentette, hogy a Reagan-kormány „legalább hat hónapig nem kívánja folytatni a SALT-tárgyalásokat”.

Weinberger a szenátusi hadügyi bizottsága tagjainak kérdéseire válaszulva tette ezt a kijelentést, amelyről azonban nem tudni, milyen mértékben tükrözi a kormány tényleges szándékait, s milyen mértékben szót a jelenleg többségben „héjából” álló bizottságnak. A hadügyi bizottság vezetője az új összetételű szenátusban John Tower republikánus szenátor, a SALT-tárgyalások és az enyhülés egyik ádáz ellenzője, s tagjai között van többek között a szélsőséges nézetű ismert Barry Goldwater.

Az új hadügyminiszter biztosította a törvényhozást, hogy a Reagan-kormány nem siet újrakezdeni a fegyvertörzskorlátozási tárgyalásokat, s ha szavait komolyan kell venni, ez mindenképpen viszályoz még a Carter-kormányzat gyakran bírált politikájához képest is. Carter ugyanis a választási kampányban azt ígérte, hogy újratárgyalja a fegyvertörzskorlátozásról szóló SALT-II szerződést és megkezdik a tárgyalásokat az európai közép-határólváltság

nukleáris fegyverekkel foglalkozó SALT-III-ról.

Caspar Weinberger, akinek kijelölését a szenátus előreláthatólag „simán” jóváhagyja, Reagan korábbi kijelentéseinek szellemében ígéretet tett arra, hogy az új kormány „ameddig csak lehetséges”, elhalasztja a sorkötelezettség visszaillesztését, erőfeszítéseit a katonai készülség fokozására és „a stratégiai egyensúly helyreállítására” összpontosítja.

John Block, az új mezőgazdasági miniszter a szenátus mezőgazdasági bizottságának meghallgatásán elvileg állást foglalt a gabonaszállítás tilalom alkalmazása ellen. A továbbiakban azonban értesre adta, hogy csupán az amerikai farmerekért érte szót, amelyeket korrigálni a tilalom esetleges megszüntetésével, s „rendkívüli körülmények között” a gabona és a „fejlett technológiájú” szállítási eszközök helyett „valamennyi exportszállítás” megszüntetésének, vagyis teljes gazdasági bojkottnak a híve lenne. Maga Ronald Reagan a kampány folyamán, ugyancsak a farmerek érdekeire hivatkozva, ellenzte a Szovjetunió elleni gabonakivitel tilalom fenntartását. Az elmúlt heten viszont kétértelműen nyilatkozott az ügyben, mondván, hogy a kérdés „alapos tanulmányozást igényel”.

„Tisztogató hadművelet” Salvadorban

A salvadori hadsereg egyik hivatalos szóvivője kedden „sikeresnek” minősítette a salvadori baloldali erők ellen a Guazapa hegység vidékén hétfőn indított 48 óras „tisztogató hadműveletet”. Félhivatalos források szerint az akcióban — repülőgépek és helikopterek támogatásával — legalább ezer katona vett részt. Egy szóvivő azt állította, hogy a junta katonái megsemmisítették a gerillák há-

rom táborát és lerombolták több fegyverraktárukat.

A baloldalihoz közelálló körökben cáfolták a hadművelet „eredményességéről” szóló nyilatkozatot. A Farabundo Martí Nemzeti Felszabadítási Front (FMLN) rádiója egyébként ismét bejelentette, hogy az FMLN vezetői általában politikai sztrájk kiharidését készítik elő.

Az FMLN kedden a Costa Rica-i fővárosban nyilvános-

ságra hozta, hogy december végén Somoza volt nicaraguai diktátor egykori nemzeti gárdájának mintegy 500 fős egysége hatolt be Guatemala területéről Salvadorba és csatlakozott a kormányerőkhöz. A hirt sem a hadsereg, sem pedig a kormány nem cáfolta. Managuából érkezett jelentés szerint állandóan nő a Nicaraguába menekülő salvadori állampolgár száma. Ed-dig mintegy 5000 személy lépte át a határt.

KÖZEL-KELETI KÖRKÉP

A hivatalos Párizs azt hangoztatja, hogy az izraeli magatartás bírálata, a közel-keleti probléma globális rendezésével kapcsolatos francia koncepció régebbi keletű, mint az 1973-as „első kölajcsokk”, nem szűkíthető a kétségtelenül fennálló olajérdekekre, s ezért Párizs diplomáciaja joggal játszott úttörő, ösztönző szerepet a Közös Piac közel-keleti kezdeményezésének kidolgozásában.

A Közös Piac országai 1980. június 13-án Velencében tartott csúcsterkeztelenükön határozták el egy nyugat-európai kezdeményezés elindítását. Nem arról volt szó, hogy közvetítő segítséget nyújtsanak a problémák rendezéséhez, hanem arról, hogy platformot dolgozzanak ki a megoldásra. Ez globális megközelítés, és mint ilyen, különbözik a Carter-adminisztráció (és előzőleg Kissinger) „kis lépéseinek” politikájától. A kilenc EKG-ország lényegében magáévá tette azt — a térségben először főleg Párizs által hangoztatott — az álláspontot, hogy a rendezés csak globális szinten, a palesztinai kérdés megoldásával lehetséges és az izraeli-egyiptomi békeszerződés, a Camp David-i út lehetőségét többé-kevésbé kimerültek. Nyugat-Európa tervének

lényege egyfajta egyensúly keresése, amit kifejez, hogy Velencében egyetlen mondatba sűrítették Izrael „jogát a létezésre és biztonságára” (együtt a térség többi államával), továbbá „a palesztin nép törvényes jogait”, beleértve „jogát az önrendelkezésre”.

Az elvek leszögezése nyomán az EKG megkezdte gyakorlati alkalmazásuk kidolgozását. Négy területen kívánják párizsi értesülések szerint konkrétan állásponthoz jutni:

1. Az Izrael által megszállt területek kiürítése; ezzel kapcsolatban (a Le Monde szerint) Franciaország már konkrét javaslatokat tett.
2. Biztonsági garanciák minden érdekelt fél számára, nem csupán jogi szempontból, de azzal is, hogy nemzetközi erőt vezényelnek a térségbe a béke fenntartására.
3. Az önrendelkezés fogalmának meghatározása, például abban a tekintetben, hogy kit lehet palesztinainak tekinteni — csak azokat, akik Ciszjordániában tartózkodnak vagy a menekülteket más országokban, illetve táborokban?
4. Jeruzsálem kérdésével kapcsolatban több lehetőség is vizsgáltnak a közös piaci országok.

Ezek az elgondolások még az iraki-iráni háború, az arab világ azt követő megoszlása előtt körvonalazódtak, de az EKG szemében az újabb konfliktus nem szünteti meg a térségbeli feszültség alapvető okát, a palesztin kérdés megoldatlanságát, csak késleltetheti a nyugat-európai rendezési tervet szolgáló diplomáciai erőfeszítéseket, a négy pont tisztázását. Az őrségváltás a Fehér Ház élen ugyancsak új bizonytalansági tényező. Az EKG azonban várakozó álláspontba helyezkedik és a gyakorlatban kívánja le-mérni, mit jelent ez konkrétan. Eddig óvakodott attól, hogy nyíltan keresztesze a különmegállapodás, az izraeli-egyiptomi párbeszéd kidolgozását, azt érzékelte, hogy az nem feltétlenül ellentétes az általa sürgetett globális rendezéssel, annak részét képezheti, de nem pótolhatja, helyettesítheti azt.

Az EKG diplomáciájának irányítói természetesen tudják, hogy az Egyesült Államok ellenében nem valószínűsíthetik meg kezdeményezésüket, abban bíznak azonban, hogy egy önálló és „kiegyszerült” nyugat-európai kezdeményezés hatást gyakorolhat az amerikai adminisztrációra is, különösen, ha a Reagan-kormányzat beiktatása után ismét igazolódik Camp David különmegállapodásának zsákutcája. Jellemző, hogy Haig tá-

Az EKG és a Közel-Kelet

bornok külügyminiszteri kinevezése előtt Francois-Poncet francia külügyminiszter éppen arra szólította fel Washington, vegye figyelembe a Közös Piac — egy évtizede még elképzelhetetlen — önálló állásfoglalását, ezek között is elsősorban közel-keleti diplomáciáját.

Washingtonnak azonban megvan a maga „trojái falova” a tízek között: a londoni tory-kormány „belülről” képviseli az amerikai szempontokat, ami annál könnyebb számára, mivel Anglia közelében onellátó. A globális rendezés politikai szükségességét azonban London sem vitatja, szerepe elsősorban az időzítésre, a módszerekre vonatkozóan számít.

A december elején Luxemburgban megtartott közös piaci csúcsterkeztelen az EKG mindenesetre nem fedte fel kártyáit. Gaston Thorn, az EKG Miniszteri Tanácsának akkori sörös elnöke beszámolt közel-keleti missziójának eredményeiről, az izraeli és az arab vezetőkkel folytatott tárgyalásairól, és a Miniszteri Tanács megbízást adott Christoph van der Klauw holland külügyminiszternek — aki január 1-től az EKG Miniszteri Tanácsa új elnöke — a misszió folytatására.

Baracs Dénes

Haz

— A tőkés országok te, a KGST eredményét eddig dinamikusan lödést gátló tényező az esztendő politikai nyelvi külső kapcsolata egy ponton mindösszegződnék: a hite-
né. Milyen a magyarság külföldi megíté-
het-e annyi hitelt fe-
a közeljövőben, ami-
gi politika foly-
szükséges?

— Továbbra is az-
zelsünk, hogy széles
a nemzetközi pénzü-
csalokat, és a külföldi

65 milliárd

— Közismert, hogy
dik ötéves terv a ko-
szerényebb mértékű
tűzött ki célul* vált
nemzeti jövedelem fe-
nak arányai.

— A 17—19 század-
halmazási arány, a
százalékos fogyasztás
a felhalmozás szemp-
elacsony. Ez most re-
lett csinálni, de ne
célszerű a beruhá-
ennyire lecsökkenten-
szabb távra. Egy ter-
azonban mindenképp
ségei dolgunk rend-
dásához. A beruházá-
re a kívánatos szint-
kenhetnek, s nem le-
szerre 38 nagyberuhá-
folyamatban, mint
1978 végén. Ebből 9 b-
dött 1979-ben, s mási-
tavaly. Még húsz van
zetlenül.

— 1965 óta 1980 le-
színült az első év,
csökkent a befektetési
ruházasok állománya
fejezetlen beruházás
ben befagyasztott nem-
vedelem, ezért örülni
hogy végre sikerült
előbbre lépünk.

— A hatodik ötéves
dollár elszámolású ex-
tendés növelését tűzte
tul. Sikerült-e tartani
rubel elszámolású exp-
vekedési ütemét?

— Kulcskérdés az-
évi terv. Képesek vag-
a recesszió ellenére

AKÁCS RENDS

A méhlegelők javít-
kutatásának eredmény-
landóan figyelemmel
a szakemberek. A továb-
hetőségek és feladatok
határozása is nap-
van.

1946—1949-ben 238
hektár akácok volt az-
ban. A jelenlegi ilyen-
kb. 282 ezer hektár. E-
vül az üdülők, utak re-
erdősítésekben, s kisel-
portokban van jelentős
cs. A faállomány az-
százalékosan csökkent
tsz-ekeben viszont nőtt.

A tervek szerint sz-
székhely, hat erdőgaz-
részvételével a közeli
akáctermesztési ren-
hozna létre. A társulá-
ja lesz a területileg il-
Felső-tiszai Erdő-és Fa-
gazó Gazdaság is. E ké-
a számítások szerint az-
fatermelés és a cseme-
mány 50 százalékát
majd.

A termelési techn-
A ERTI dolgozza ki
sülés részére. A termel-
termőhelyi adottság
megfelelően folytatják
A jó adottságú helyek-
résznörnek való fát, a
pesen bányafát, a gye-
lyeken pedig szőlőka-

Az ebesi átkelés

HOL KÖZLEKEDJEN AZ EBSÉSI LAKOSSÁG?
 A FALUATL ÁTVEZÉSI A KERÍTÉSEN,
 AZ ÖRÖKÖK A KISGYERMEKES ÁNYOK
 SÁRBA HOBB AZ ÚTKÖZÉPÉN ÁTHOZODVA
 MHSIAOZNAK VADYBÓD MÉRTEK A SACOM:
 HOIC DMNANAZ ÁLLONASIE VISSZA KIVÉTEL
 AZ HZ ÚTCA AMELYIK ÁSOMPONTUL VAN,
 AFALU VEZÉTOI KOCSIVAJÁRN, K ÖKE
 NEM ÉRDEKLE HZ ÚTASCI CSYKIFRONKONI
 TÜENAK 28 EVE ÁLLA KOZSEB, HZOTA VITÁ
 TÁRGYÁ EBVEGYSEERU ÁLLULÁB AMITEVEKEL

RABOKÉ A KERÍTÉS?

Szabadversben tájékozó, érvelően okos (tehát meghatározó), jéghidegen objektív panaszokat olvasok — többször is egymás után. Mind más kéz írása, van amelyiket aláírták, van amelyiket nem. Ebesiek, akik ugyancsak meglepődhetek négy héttel ezelőtt. A MÁV a vasútállomás teljes hosszában betonkerítést épített és így aztán — mint azt a nyugodt hangú levélíró megfogalmazta — „a község lakosságának a vasútállomás megközelítésére csak egyetlen lehetősége maradt: — ha jövet és me-

net, oda és vissza (a sorompón át) kikerüli.” Tizenöt-husz perces gyaloglással. S minthogy a község utolsó házaitól csak a közúton, járművek között, sárban és vízben lehet caplatni, a latyakban vergődni, inkább át-másznak a tehervagonokon és a kerítésen.

A Debrecenbe járó ebesiek fogalmazványaiából egyformán kicseng, hogy bár a MÁV a kerítést a balesetek megelőzése végett rakatta le, épp az át-mászásra kényszerítő kerítés által nő a bal-eseti veszély, tehát nem ért

el célt, főleg a beruházás. A levélírók fölvetik, hogy amikor ebben az országban minden a dolgozó ember érdekében történik, hogyan „fordulhat elő ilyen ésszerűtlenség?” Közösen jegyzik meg azt is, hogy a biztonságos közlekedés érdekében már évekket ezelőtt kérések egy kis, szerény aluljárót, de a javaslatot az ebesi tanács az anyagiakra való hivatkozással elutasította. A felháborodott tollforgató pedig azzal a toporzékoló megállapítással zárja sorait: RABOKÉ A KERÍTÉS.

A teljes érthetőség azt diktálja jegyezzük meg: a vasútállomás a pályatest déli oldalán, a község pedig az északi oldalán helyezkedik el. S előbb volt a vasút!

„A rend megtart téged”

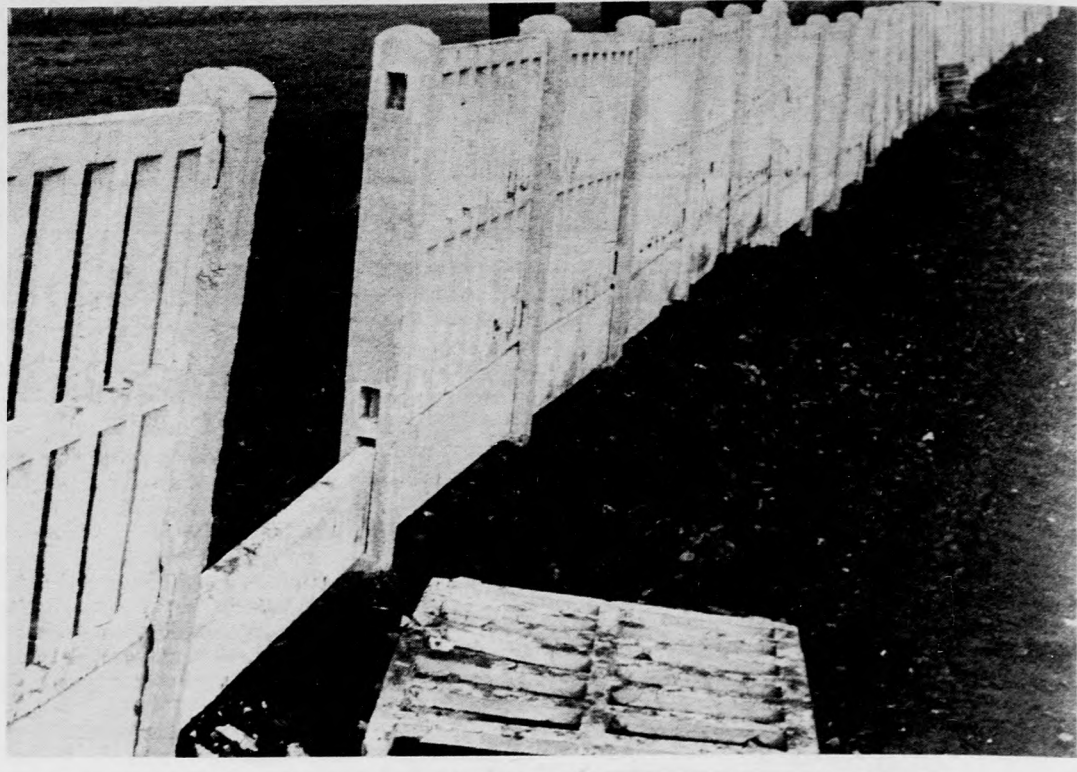
„Tartsd meg a rendet, s a rend megtart téged” — ugrik a tekintetem a katonás aforizmára az ebesi tanács szobájában. Mintha válaszul állították volna oda kérdéseimnek. Bent Vajnáé Annyal Magdolna tanácskártya és a termelőszövetkezet elnöke. Ő mindjárt nevek után érdeklődik.

- Kik írták alá?
- Ej, nem mindegy az.
- Mégis, ki?
- Például Olajos Imre.
- Ő nem is bejáró. Mit szerveztek?
- De attól még írhat értelemesen.
- Ez csak a falu nyugati részén lakóknak a problémája. — szól Vajnáé.
- Be kell látniuk — mondja a térszelnök.

Ő még átgorja

Szabaz az út, de...

„Feszítővassal borítják” (Fotó: Nagy Gábor)

— Mit?
 — Hogy egy kicsit előbb kell felkelniük, és a legmesszebb lakó embernek sem lehet gond a felkelés.
 — Valóban?
 — Tudtommal — veti közbe Vajnáé — a MÁV-val egyezsége akartunk jutni (vagy egyezséget is kötötünk?).
 — Az aluljáró ügyében?
 — Igen. De azt már meg nem mondanám, hol akadt el, hogy akadt el...
 — Gondolom a sok millió forintnál.
 — Lehet.
 — S a kerítésről nem tárgyaltak?
 — Az egyből megjelent.
 — De falugyűlésen csak volt róla szó?
 — Az aluljáróról volt. A kerítés dolgában maximálisan egyetérttek a MÁV-val.

— rem 54 személyt számoltam meg „átszállni” a kerítésen.
 — Azt a zajt — feleltem — amit a betongerenda kifeszítésekor illenek...
 — Ugyan — legyint az utóbbi időben sokat nyelt állomásfőnök, Révész Sámuel.
 — A tehervagonok csörömpölésekor emelik ki, vagy a gyors zúgásánál. S akkor nem is láthatjuk a spájszerrel lopkodókat, mert fedezve vannak. Tudja, az első napokban olyan szidalomözönt zúdítottak rám, hogy jobbnak láttam bemenni.
 Közben figyelem az óram. Tíz perc alatt két gyorsteher száguld el mellettünk, aztán a pesti gyors. Pár lépésre tőle félelmetes a zúgás. Csattog, reng a környék. Naponta hetven szerelvény is átrohan a fővonalon.
 — Szabadfolyosót nyitni, át a sínpárokot? — P. Kiss József balesetvizsgáló MÁV-tiszt megrázza a fejét.
 — Nem! Ez lehetetlen kérés. Hisz látja!
 Látom és hallom.
 Szabó Gyula forgalmista enyhítő ésszerűséggel javall. Enyhítő ésszerűség én is töröm a fejem, de még nem jut semmi eszembe.
 — Hajdúhadházon — mondja — hasonló cipőben jártunk. Miért nem rakhat le a tanács itt is a kerítés túl-

oldalán járdát? Párhuzamosan. De kaput nyitni? A MÁV idézze elő a balesetet? A MÁV (minthogy a pályatest zárt!) ilyen átjáró megnyitását nem engedheti meg. Demecserben is úgy ütött el három asszonyt a vonat — tiltott helyen.
 Nemsoká itt a személyvonat. A résekben az ebesiek kezdenek átszállingózni. Értelmezhető ez, de csak addig, hogy céljához mindenki a legrovidebb utat keresi. De a halálhoz?
 — Mit tart a kerítés felől?
 — állok útjába egyiküknek.
 — Fagyban rakták le, ha ilyen hamar kienged a föld, úgyis kiborul. Marhaság.
 — En úgy látom, inkább kibontják...
 — No, én megyek — ragadja meg csomagjait X.
 — Megy itt át még vasutas is — dörmögi valaki. Mindenki itt jár. Mindenki.
 Hogy mennyibe kerülne egy felül- és nem aluljáró, azt viszont csak az igazgató-ság, Debrecenben tudják megmondani. Nem túl sokba. Kétféle forintba. Vegyük úgy, a kerítés már megvan hozzá. S egy javaslat: addig is míg a falu ezt a pénzt előteremti, egy-egy személyvonatnál busz várhatná a kerítést megostromolni akarókat.
 Szalai Csaba

Nem ismerek még got, ahol a művészeti ügy összeforrna város mint hazánkban. Marrencet mondjuk és gondolunk, Rippl-Ró Kaposvárra. Ha D nem is igyekezne mban annyira illő és m melt helyére tenni M sy Ferenc szobrát, ak terein, akár a Déri M ban, e két tulajdonné recen és Medgyessy e lent. Anélkül, hogy Ri nairól faragott szobra elkívánna a kaposvá zeum elől, vagy síre a farkasréti temetőb gnessy és Debrecen

Magvető

lata mélyebb, sem anyakönyvi kivonat ja születési helyét, s nuár 10-ét jelezve s napjának. A szülőh nem minden. Kovács sem Szentendrén s de az öröksége ott élékét.
 A pályaválasztás, vátás, a küldetés legs velét talán Medgyess ma zta meg, 1905-ben nak neveltették. A te szeretetében, megfi ben, az emberi test tában nőtt fel. Testv bor, orvos lett, de M sy jól tudta, hogy doktor vált volna. Két urat nem akart ni: a megalkuvó meg és a kedvteléséből szobrászatot, s nem sem birtokot, sem mezevetette az egymá só-maró pénzhajj. „Ha nem élhet az en nak, aminek akar, nem ér az élet egy h sem — írta apjának mindenre kész vagy a legnagyobb nélkül is. Hisz mások is ig ték. Nincs az a szép fenyegetés, kérés va

A Mórész-szobor

MAGYAR NYELVŰ SZOVJET LAPOK

Szovjetunió

A Szovjetunió című folyóirat januári számában *A krump-litermesztéstől a kvantumelektronikáig* címmel a Belorusz Tudományos Akadémia intézeteinek kutatási témáiról tájékoztat Nyikolaj Boriszovics, az Akadémia elnöke. Az interjú részletesen ismerteti azokat a kutatásokat, amelyek nemzetközi hírnevet szereztek a fiatal tudományos műhelynek.

A *Made in USSR a külföldi mezőgazdaságnak* című összeállítás azokat a mezőgazdasági gépeket mutatja be, amelyeket jelentős mennyiségben vásárolnak a tőkés országok.

Képes riport tájékoztat a fekete gyémánt bányászatának és hasznosításának jövőjéről.

A folyóirat bemutatja a legfiatalabb szovjet felsőoktatási intézményt, a Branszki Mezőgazdasági Főiskolát.

Az orvosi rovat arról ír, hogyan hatnak az évszakok a szívizom működésére.

A *történelem lapjairól* című sorozat Dimitrij Karbisev tábornoknak, a mauthauseni haláltáborba zárt szovjet foglyok vezetőinek vértanúságáról ír.

Lányok, asszonyok

Az első nemzetközi nőkongresszust 1945 decemberében Párizsban tartották. Ekkor alakították meg a Nemzetközi Demokratikus Nőszövetséget, amely egyesítette soraiiban a különböző társadalmi helyzetű, nemzetiségű, politikai meggyőződésű és vallású nők millióit. A kezdetben 42 országot tömörítő szervezetnek ma már 114 ország a tagja. A szervezet munkájáról számol be a lap *Tudósítás az NDSZ főhadiszállásáról* című cikke.

Örményország megalakulásának 60. évfordulóját ünnepli. Ebből az alkalomból a lap megemlékezik azokról, akik világra segítettek a szovjet szocialista köztársaságot. Jerevánt, a köztársaság fővárosát i. e. 783-ban alapították. A jereváni Forradalmi Múzeum első számú kiállítási tárgya az a szövőgép lett, amelyet 1922-ben ajándékoztak Ivanovo város munkásai Örményországnak.

A lap arról is hírt ad, hogy a XXII. nyári olimpiai játékok idején Moszkvában rendezett, *A sport a béke követe* című országos képzőművészeti- és fotókiállítás Szovjetszka-ja Zsencsina díját Német Ferenc fotóriporter kapta *Simeoni és a világrekord* című képéért.

A lap mellékletében ezúttal mókás kesztyűk, csavartmintás kardigán, blézer, estélyi ruhák szabásmintáit találjuk.

A DOLGOZÓK JOGAI

Tudnivalók a családi pótlékról

Mint a lapok annak idején részletesen beszámoltak róla: a Minisztertanács — az 1980. évi népgazdasági terv teljesítésének kedvező alakulását figyelembe véve — úgy döntött, hogy 1980. július 1-től differenciáltan fel-emeli a két gyermekek egyedülálló, a három- és több-gyermekes családok, valamint a tartósan beteg, illetőleg testileg vagy szellemileg súlyosan fogyatékos gyermeket eltartó szülők családi pótlékát.

A kormány intézkedése — amelynek éves költségkiváltása 1,2 milliárd forint — több mint 190 ezer családot, 600 ezer gyermeket érintett kedvezően. Nem változott a családi pótlék összege azoknál a családoknál, amelyek két gyermeket tartanak el saját háztartásukban. A pótlék 1980. július 1-től gyermekenként és havonként a kö-

vetkező összegekkel emelkedett: két gyermek után egyedülállóknak 150 forinttal; három és négy gyermek után ugyancsak 150 forinttal; öt gyermek után 120 forinttal; hat és minden további gyermek után 100 forinttal; végül a tartósan beteg, illetőleg testileg vagy szellemileg fogyatékos gyermek után 300 forinttal.

A családi pótlékre jogosultak köre nem változott. Ez a juttatás továbbra is azoknak jár, akiknek a háztartásában két vagy több gyermek van, illetve egy gyermekük van, de azt egyedül nevelik, vagy a gyermek tartósan beteg, testileg vagy szellemileg fogyatékos.

Talán nem hasznontalan egy összefoglaló táblázat segítségével is áttekinteni, hogy az új szabályok szerint 1980. július 1-től kinek mennyi családi pótlék jár. Ime:

gyermekenként	összesen (Ft)
egy gyermek után egyedülállóknak	490
két gyermek után	640
két gyermek után egyedülállóknak	690
három gyermek után	840
négy gyermek után	990
öt gyermek után	1140
hat gyermek után	1290
minden további gyermek után	1440

Kik tekinthetők egyedülállóknak? A hajadonok, nőtlenek, özvegyek, elváltak, valamint a házastársuktól külön élők, kivéve, ha élettársuk van. Egyedülállóknak számít a családi pótlék folyósítása szempontjából az a nő is, akinek férje sorkatonai szolgálatot teljesít. Ugyancsak

egyedülállóknak minősül az a szülő, akinek házastársa köznép- vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul, illetve akinek házastársa a háztartásukban levő gyermekekről a gyámügyi hatóság igazolása szerint már legalább két hónapja nem gondoskodik. Egyedülállóként

kell figyelembe venni azt is, akinek a házastársa orvosi igazolás szerint munkaképességét kétharmad részben elvesztette és ez az állapota előreláthatóan legalább hat hónapon át fennáll, továbbá akinek a házastársa nyugellátásban, átmeneti segélyben, rendszeres szociális járadékban részesül, esetleg kényszergyógykezelés alatt áll. Fontos azonban felhívni arra a figyelmet, hogy az ilyen esetekben csak akkor lehet elismerni az egyedülállóságot, ha a nyugdíjas vagy rokkant házastárs havi keresete, jövedelme az öregségi nyugdíj legkisebb összegét — ez 1980-ban 1560 forint — nem éri el.

A Minisztertanács rendelkezése szerint 1980. július 1-től a tartósan beteg, illetve testileg vagy szellemileg súlyosan fogyatékos, állandó felügyeletre szoruló gyermek után havi 810 forint összegű családi pótlék jár.

Továbbra is érvényben maradt az az általános szabály, hogy a családi pótlékre jogosultságnál azt a gyermeket lehet figyelembe venni, aki 16 évesnél fiatalabb, vagy idősebb ugyan, de 19 évesnél fiatalabb és alsó- vagy középfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul. Hozzájuk hánost még a tartósan beteg, testileg vagy szellemileg fogyatékos gyermekek. Az egyedülálló szülő az árvaellátásban részesülő gyermeke után is jogosult családi pótlékre. Természetesen nem jár

viszont a családi pótlék az állami gondozásba vett, illetve terítés nélküli ifjúságvédő, illetve szociális intézetben lévő gyermek után.

Sokszor nem is olyan egyszerű megállapítani a családi pótlékre jogosító gyermekek számát. Általában a szülő háztartásában levő gyermekeként kell figyelembe venni azt is, aki átmenetileg nem lakik otthon, tehát például diákközhelyen él, vagy intézetben, nevelőotthonban van, ahova azonban a szülő érte terítést fizet. Az ilyen gyermek után tehát jár a családi pótlék. Nem jár viszont például az a vérszerinti gyermek után, akit örökbefogadtak.

Fentebb már szó esett a magasabb összegű, havi 810 forintos családi pótlékról, amely a tartósan beteg gyermek egészségi állapotától függően adható. Ezt 16 éven aluli gyerekeknél a közzeti orvosi igazolhatja. A 16 éven felüli gyerekeknél azt, hogy munkaképességét kétharmad részben elvesztette, a lakóhely szerinti illetékes szakorvosi rendelőintézetben kell igazolítani. Fontos tudnivaló, hogy a gyermek állapotát — ha csak nem véglegesen megromlott — minden év május hónapjában újra igazolítani kell, mert különben a családi pótlék folyósítását megszüntetik.

(Folytatjuk.)
 Dr. Deák András

SZÁZ ÉVE SZÜLETETT MEDGYESSY FERENC

A mesterség dicsérete

Nem ismerek még országot, ahol a művészek neve úgy összefonódna városukkal, mint hazánkban. Martyn Ferencet mondjuk és Pécsre gondolunk, Rippl-Rónait és Kaposvárra. Ha Debrecen nem is igyekezne mostanában annyira illő és megérdemelt helyére tenni Medgyessy Ferenc szobrát, akár közterein, akár a Déri Múzeumban, e két tulajdonnév: Debrecen és Medgyessy egyet jelent. Anélkül, hogy Rippl-Rónairól faragott szobrát bárki elkívánná a kaposvári múzeum elöl, vagy síremlékét a farkasréti temetőből. Medgyessy és Debrecen kapcsolatát?

Medgyessy Ferenc levele

... a harmonikus, egészséges test igézte. Félre ne értsük, Medgyessy nem a klasszikus emberi eszményt tagadta. Feljegyzéseiben írta: „Legfőbb iskola: a Louvre antik szoborgyűjteménye: egyiptomi, asszír, szumír, ógörög szobroknak köszönhetem, hogy még ma is a modernnek közé számítottam.” És senki úgy meg nem vetette az otrombaságot, mint éppen ő: „Szomorúság fog el, ha látom, hogy szaporodnak a szívvel-lelket elfacsarító, topa, nagy csizmák, zsákba húzott lábszárak, mondjuk meg: elefántlábak.” Móríc Zsigmond az egyik legszebb Medgyessy-szobornak, a félsülködő nőnek, ezt a nevet adta: „Debreceni Vénusz”. Miért debreceni? Debrecen, jelképesen, valami erőteljeset, rusztikusait, népit is jelent, azt a néppel való egységet, ami Csokonai költészetében, de a Kollégium közepében álló Izsó Miklós Csokonai-szobrában is megvan.

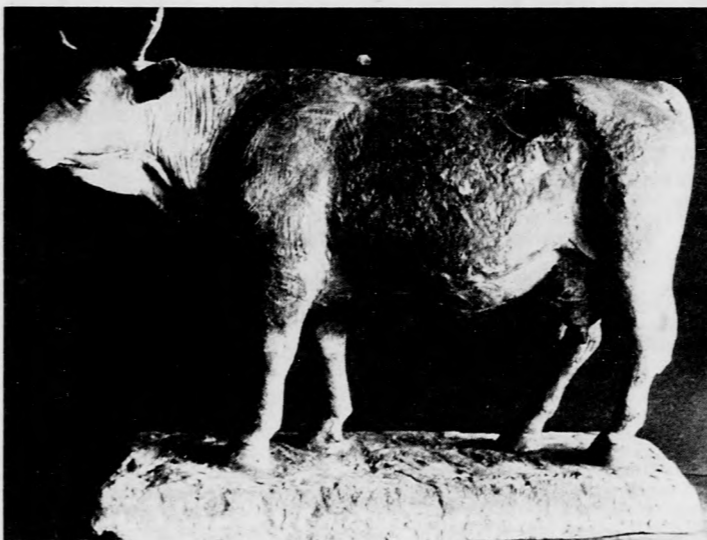
Medgyessy Ferenc levele

tés, ami eltérítene. Tudom, hogy nagy dolog, amibe vágyok, nagy dologhoz nagyon össze kell szedni magamat. En bízom magamba. Végre is, ha félreismerem volna magamat, ott a diploma, utóvégre annak is lehet valami hasznát venni. Alig várom azt a napot, hogy elmondhassam: kezembem a diploma, e perctől kezdve nem vagyok doktor.”

Jól látott Medgyessy: szobrász lett: „Akármilyen pályára mentem volna, csak ide lyukadtam volna ki, ahol vagyok”. Voltak nagy elődei szobrászatunkban, a lőcsei szárnyas oltárt faragó Jakab mester, a Szent György-szobor megálmodói: a Kolozsvári testvérek, kis táncos terakotta figuráival Izsó Miklós, kolozsvári Mátyás szobrával — Fadrusz János — valamennyien szoros kapcsolatban álltak koruk európai művészetével, ez a kapcsolat Medgyessynél is nyilvánvaló. Nem véletlen, hogy a debreceni Déri Múzeum előtt fekvő négy szobrára 1937-ben, a párizsi világkiállításán, Maillol és Despiu jeles francia szobrászok javaslatára nagydíjat kapott. Sokszor meglepő a rokonság Maillol és Medgyessy között — természetesen nem ezért javasolták kitüntetésre — mert mindketten szakítottak azzal a festői, fényárnyék hatásokkal élő romantikus érzelmi szobrászattal, ami Rodint jellemezte, s szakított Medgyessy a nálunk még napjainkig megkésve itt maradt „szép” testek illúziójával.

Minap Hajdúszoboszlón jártam. A Béke gyógyfürdőben, igen szépen megformált bronzba öntött női akt (egyébként Varga Imre „Úszó nő”-je) alatt új réztáblán olvasom: „Medgyessy Ferenc alkotása”. Nyilvánvaló, hogy a táblácskát tévedésből tették oda, mintha az ünneplés kedvéért minden jó szobrot most már Medgyessynek kellene tulajdonítanunk. Ezt a szobrot nem mintázhatta Medgyessy, pedig a nő keleties, időtlen mosolya az ő szobraiban is jelenvaló, akár

Medgyessy azt írta nekem egyik levelében, hogy a telt idom a szobrász „egyetlen eszköze a szellemi kiválóság kifejezésére”. A mi szépségésményünk nem a mozcisillagok karcsúsága volt, de Medgyessy felfedezte számunkra, hogy erőteljesebb formákban meg lehet mutatni az emberi, a „szellemi kiválóság” szépségeit. Maillol a vaskos, robusztus alakokat szentesítette, Medgyessy alakjaiból sugárzik az a humánus, amit ő az antik szobrászatban oly sokra becsült. Eleinte furcsának, bizarrnak, érthetetlennek tartotta őket, de „csudálatosan vonzóknak”. Nagy, súlyos kötömbök. És mégis élőlények. Nem üres formák, mint először láttam. Hanem rejtett finomságoktól gazdagok. Döbbenetes világ! Nyersék és finomak egyszerre a régiek! Ez Medgyessy művészetének a kulcsa. Új korszakot teremtett. És vállalta apjának írt jóslatát:

Dáma tehén

Medgyessy Ferenc özvegyének 1976-ban bekövetkezett halála után Debrecen városa kapta meg a kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész plasztikai és grafikai hagyatékát. 1977 tavaszán szállította le a Déri Múzeum a körülbelül ötszáz szoborból, 600 rajzból, pasztellből és ötvenhárom vázlatfüzetből álló kollekciót a Százados úti Művésztelepről. A Debrecen városi Tanács és Hajdú-Bihar megyei Tanács 1977-ben kidolgozott egy „középtávú” koncepciót, amely a Medgyessy-emlékmúzeum kialakítására, a nagy szobrok bronzba öntésére és a közelgő Medgyessy-centenárium méltó megünneplésére vonatkozó 1978-ban elkezdődött a

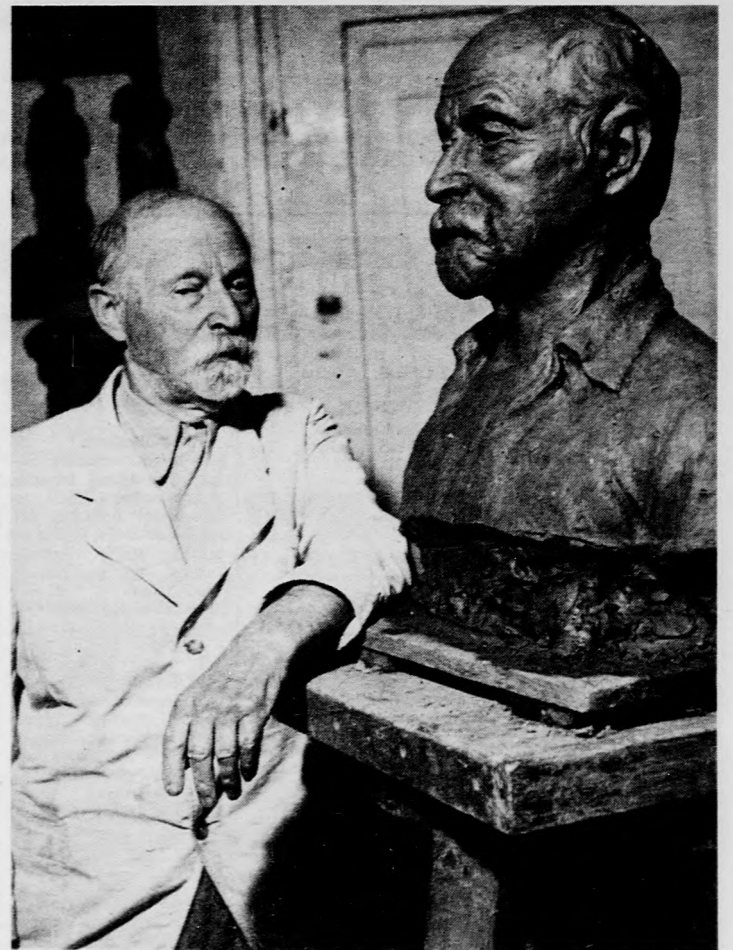
A centenáriumi eseményei

monumentális művek kivitelezése, az emlékház tervezése, a szobrok készítése, s megindult a múzeumi feldolgozó, kutató-és műtárgyvédelmi munka (leltározás, restauráció, életműlista-készítés). 1980-ban megalakult a Medgyessy Ferenc centenáriumi Emlékbizottság Kállai Gyula, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának elnöke, Debrecen országgyűlési képviselője vezetésével. Társelnökei: Szabó Imre és Ács István, tagjai többek között: Aradi Nóra, Pogány Ö. Gábor, László Gyula, Illyés Gyula, Borsos Miklós és Kiss István.

Debrecen felkészült

A Magyar Nemzeti Galéria, az MTA művészettörténeti kutatócsoportja és a Déri Múzeum 1979-ben egyeztetve elkészült. Olyan határozat született, hogy e három intézmény Debrecenben rendez emlékünnepi kiállítás, Budapestben, a Magyar Nemzeti Galériában pedig „Hommage” sorozatban nyílik emlékkiállítás. A Medgyessy Ferenc Emlékbizottság tagjainak részvételével 1980. október 26-án nyílt meg a Déri Múzeumbeli tárlat, s ekkor avatták fel Medgyessy „Debreceni Vénusz” és „Táncosnő” című bronz szobrát a Déri téren, a nagyerdői Medgyessy-emlékműnél — Nagy Sándor alkotásánál — pedig koszorúzásra került sor. Időközben megkezdődött annak a XVIII század végi civisháznak (a volt városgazda házának) a műemléki helyreállítása, amely 1982 tavaszától a Medgyessy Emlékmúzeumnak ad majd otthont.

Mint láttuk, a debreceni centenáriumi rendezvények a tulajdonképpeni évforduló előtt, már 1980. október végén megkezdődtek a szülővárosban. Az előkészület országosan is megindult már 1978–79-ben. László Gyula szép Medgyessy-könyvét a Képzőművészeti Alap Kiadó Vállalat adja ki reprezentatív album alakjában, a Magyar Helikon pedig „Medgyessy arcképe” c. könyvvel tiszteleg a nagy szobrász emléke előtt. A két reprezentatív könyv a május-i könyvhétre jelenik meg, míg a debreceni kiadványok Sz. Kúrti Katalin: Medgyessy Ferenc és Debrecen című könyve (a városi tanács kiadványa) és az Építőipari Vállalatok kiadványa (Medgyessy építőket ábrázoló szobrai) már megjelentek. Medgyessy születésének századik évfordulójának, január 10-e körül a következő rendezvények következnek egymást: január 8–9-én Medgyessy-emlékünnep kerül sor a Déri Múzeumban. Az emlékünnep, amelyen megjelenik Kállai Gyula, Aradi Nóra, Pogány Ö. Gábor, főreferátumot mond László Gyula és előadást tart többek között Németh Lajos, Koczogh Ákos, Szabó Iván, Kontha Sán-

Medgyessy Ferenc Peter Zlaterev bolgár szobrászművész róla készített szobra mellett

olyan szegény volt, amikor megházasodott, hogy gyakran olcsó zöld almánál egyebet nem ettek, és nem telt neki telekre, házra. A Százados úti művésztelepen élt, szerény környezet, de a népművészeti remekmű és Egy József, Nagy István, Derkovits, Rippl-Rónai, Holló László, Borsos Miklós művei között. Soha le nem tért vállalt úttjáról. Szakított a századelő szobrászi illúzióival, s helyettük felmutatta a valóságos, a dolgos ember szépségeit, felémelte a realitást eszményeink magasába.

Koczogh Ákos

Hunyadi

„Hazulról valamit”

Január 8-án este a Délibáb együttes ad Múzeumi

muzsikát, január 9-én délután vetítik az „Onéletrajz, mit lapozni se kell...” című filmet, amelyet a Magyar Televízió készített 1976-ban.

Január 10-én — a tulajdonképpeni születésnapon — budapesti rendezvényekre kerül sor. 11 órakor a Kerepesi úti temetőben legó-síremléket koszorúzza meg az emlékbizottság, 12 órakor — Németh Lajos beszédével — emléktáblát avatnak a Százados úti művésztelepen, a volt műterem falán. A portré-domborműves tábla alkotója Szabó Iván. Január 13-án, kedden Aradi Nóra megnyitó beszédével adja át a Magyar Nemzeti Galéria hazánk és Európa közönségének az „Hommage à Medgyessy” című emlékkiállítást. Január 29-én Varsóban, a Magyar Intézetben, március 12-én Szófiában, a Magyar Intézetben nyílik egy Medgyessy-emlékkiállítás, amelyet a Déri Múzeum gyűjteményéből Sz. Kúrti Katalin rendez. Január 12-én este a budapesti IX. ker. Hazafias Népfront műgyűjtők klubjában, február 20-án egy budapesti iskolában lesz Medgyessy-irodalmi emlékest, s ehhez csatlakozik a Déri Múzeum vándorkiállítása.

Debrecenben nemcsak a tanácsok, a Déri Múzeum, hanem a többi kulturális intézmény, üzem iskola is magáénak érzi Medgyessyét és a Medgyessy-ügyet. A két tanács és a minisztérium, a lektorátus összefogásaként immár a nyolcadik szobrot öntetik Budapesten, s 1981–82-ben sor is kerül ezek elhelyezésére, felállítására. A Kőlcsey Ferenc Művelődési Központ megvásárolta a Magyar Televízió filmjét, amely folyamatosan eljuthat a megye minden községébe. A Hazafias Népfront megyei Bizottsága kiadványt készítettek brigádjaik részére, s sor kerül üzemi vándorkiállításokra, előadásokra is. A Hajdú-bihari Napló 1980-ban 15 részes sorozatban mutatta be a debreceni Medgyessy-hagyatékot.

Reméljük, Medgyessy végleg hazakerült szülővárosába, amelyről így írt: „En szeretem szülővárosomat. Utóvégre mégiscsak vagyok, és szobrász vagyok. Tudom, hogy hoztam onnét hazulról valamit, aminek örülök, hogy hozhattam. Sőt, meggyőződésem szerint: csakis onnét hozhattam”. Sz. K. K.

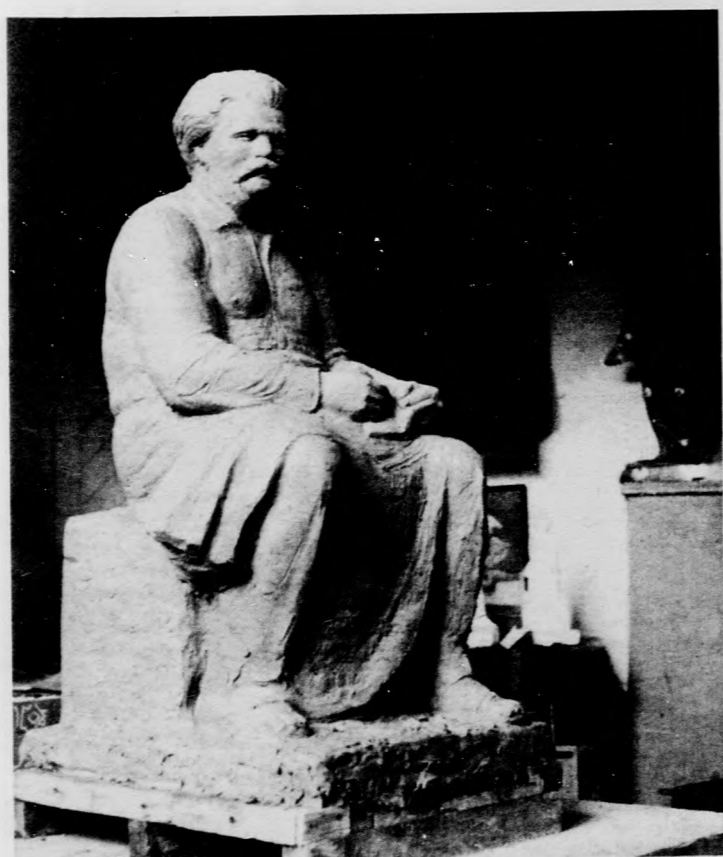

Magvető

lata mélyebb, semmint az anyakönyvi kivonat mutatja születési helyét, s 1881. január 10-ét jelezve születése napjának. A szülőhely még nem minden. Kovács Margit sem Szentendrén született, de az öröksége ott élt emléket.

A pályaválasztás, az elhivatás, a küldetés legszebb levetél talán Medgyessy fogalmazta meg, 1905-ben. Orvosnak neveltették. A természet szeretetében, megfigyelésében, az emberi test csodálatában nőtt fel. Testvére, Gábor, orvos lett, de Medgyessy jól tudta, hogy közepes doktor vált volna belőle. Két urat nem akart szolgálni: a megalkuvó megélhetést és a kedvtelésből végzett szobrászatot, s nem akart sem birtokot, sem házat, megvetette az egymást taposó-maró pénzhajhászokat. „Ha nem élhet az ember annak, aminek akar, akkor nem ér az élet egy hajító fát sem — írta apjának. Hát én mindenre kész vagyok. Kész a legnagyobb nélkülözésre is. Hisz mások is így kezdtek. Nincs az a szép szó vagy fenyegetés, kérés vagy ijesz-

A Móríc-szobor

át? Párhuzamosan nyitni? A... elő a balesetet?... anthogy a pályá... llyen átjáró meg... engedheti meg... is úgy ütött el... nynt a vonat —... n.

itt a személyvo... ken az ebésiek... szállingózni. Ert... csak addig, hogy... denki a leggrö... keresi. De a ha...

rt a kerítés felő... ába egyiküknek... an rakták le, ha... kienged a föld... ul. Marhaság.

y látom, inkább... megyek — ra... somagjait X... tt át még vasutas... gi valaki. Min... r. Mindenki.

ennyibe kerülne... nem aluljáró... csak az igazgató... recenben tudják... Nem túl sok... forintban. Ve... kerítés már meg... S egy javaslat... a falu ezt a... emti, egy-egy sze... busz várhatná... megostromolni

Szalai Csaba

saládi pótlék az... zásba vett, illet... küli ifjúságvédő... ális intézetben le... után.

em is olyan egy... lapítani a családi... osító gyermekek... alában a szülő... an levő gyermek... figyelembe venni... átmenetileg nem... on, tehát például... an él, vagy inté... előtthonban van... ban a szülő érte... t. Az ilyen gyer... ehát jár a családi... jár viszont pél... erszerinti gyermek... örbefogadtak.

már szó esett a... összegű, havi 810... saládi pótlékról... otosan beteg gyer... gi állapotától füg... g. Ezt 16 éven aluli... a körzeti orvos... A 16 éven felüli... azt, hogy munka... kétharmad rész... tette, a lakóhely... etekes szakorvos... zetben kell igazol... os tudnivaló, hogy... állapotát — ha... véglegesen meg... minden év május... újra igazoltatni... különben a csalá... folyósítását meg...

lytatjuk.)
Dr. Deák András

HEHER ETEK

A
MOSPÉRCS
VIDÉKE
AFÉSZ
születeiben
boltjaiban
1981.
r 8-tól 15-ig
gynemük
százalékos
edménnyel.
készlet tart.
vásároljon!
t érdemes!

tó-helyettes felvez
Tanács Temetkezési
intézkedés: Arany Já
könyvvétele.
ni Ingatlankezelő és
állalat felvez udva
lított. Főként nem
emlékek jelentkező
jelentkezés az igaz
ndszeti osztályveze
keresünk helyzettü
munkésztő, esztergá
nkást, valamint rész
ányt. TANÉRT I. sz.
gyáregység Debre
Kató ú. 76.
végzettségű ren
korított programozó
vételre, műhelypro
teséhez. TANÉRT I.
nikai gyáregység,
amán Kató u. 76.
járól munkakörbe
át felvezésű azon
pécen, Varga u. 3.
karított felvezésű
útoripari javító és
Forgalmazó Ipari
Debreceen, Galamb
okát vesznék fel.
Debreceen, Dózségi
SZERT.
alkalmaz azonnali
Kossuth Lajos Tu
nem. Jelentkezés az
ly vezetőjénél.
ni Baromfi-feldolgo
lvesz. E kategória
gépkezesvezető, a
thonba dajkát és
ségiőt. Jelentkezés
1. Munkügyi osz
végzettséggel, lehe
nyilparban szerzett
rendelkező norma
keresünk felvételre.
iással, „Ipari szö
65” jellegre a Hir-

alommal tudatjuk,
n szeretett férjem,
n édesapám, na
stett gyermekünk,
testvérem, sóg
batyánk és jó ro
Y ZSIGMOND,
hal-ipari vállalat
tűrelmemmel viselt
os szenvedés után
n 6-án, életének 53.
hunyt. Temetése
n 9-én, délután 11
a Kőztemető I. o.
ból a református
rúriássa szerint. A
alád. Lakás: Deb-
M. u. 27.

szívvél tudatjuk,
netetlen drága jó
testvérünk,
nk, dednagyma
rónk, nászasso
esztanyánk, anyó
rónkonk
RÁKI JÁNOSNÉ
csik Eszter
rában rövid szen-
1981. január 5-én
elhunyt. Szeretett
1981. január 9-
n déli 12 órakor
gós búcsút a Köz-
2-es számú rava
éből polgári szer-
rint. A gyászoló
akás: Debreceen,
Eldőz lakás: Deb-
sika 31.

mondunk köszönet
rokonoknak, is
és jó szomszéd
D JOZSEFNE
megjelentek, rava
orút, virágot he
és bánatunkban
vel osztottak. A gyá
alád.

AN GÁBOR
megjelentek, rava
orút, virágot he
ly fájdmunkban
osztottak. A gyá
alád.

mondunk mind
kik szeretett ha
DTAI FERENCNÉ
dik Mária
megjelentek, rava
orút, virágot he
mely fájdmunk
tel osztottak. A
alád.

mondunk mind
kik szeretett ha
KE SÁNDORNÉ
al Julianna
megjelentek, rava
orút, virágot he
mely fájdmunk
tel osztottak. A
alád.

Bent egy szobornás őrzi Deák Ferenc emlékét

DEÁK FERENC SZÜLŐFÖLDJÉN

A „haza bölcsének” — ahogy Deák Ferencet még a maga korában elnevezték — köztudomás szerint Zala „vármegye” volt a pátriája. Onnan került az országgyűlésbe, s oda is ment vissza, amikor nem akart részt venni a politikai életben. Örízte is emlékét a megye — egyebek közt a megyeszékhely sokáig egyetlen főgimnáziumát róla nevezték el. De vajon mit láthatunk még mindennapi élete környezetéből?

Az iskolai olvasmányokból, ha felrémlik Deák neve kapcsán Zala megye, akkor valószínűleg Kehidára emlékeznek. Ebben a Zala folyócska melletti faluban hosszabb ideig élt Deák (könnyen megközelíthető a Balatontól a megyeszékhelyre tartó új 76-os útról: Zalacsányban az elágazás). S az azóta a Zala tulsó, keleti oldalán épült Kustánnyal közös községgé lett Kehidán ma is áll az a kúria, ahol Deák lakott. Kedvelt pihenőhelyét emlékkő örökíti meg a parkban, tartózkodását emléktábla az épületen, előtte pedig a politikus szobra.

Az L-alakú földszintes házat 1770 körül építette a Hertelendy család egy hajdani vár helyén. Később a Deákok örökölték. Deák Ferenc azután a Széchenyieknek adta el 1854-ben. Addig is olyan jeles férfiak osztoztak meg a társaságát e helyt, mint a Csongor és Tünde költője, Vörösmarty Mihály, vagy a már említett Zalacsányban lakó Csány László, a szabadságharcban Erdély kormánybiztosa, korábban a liberális ellenzék Zala megyei vezéralakja.

A kehidai ház azonban csak lakóhelye volt Deáknak, nem a szülőhelye. De az sincs nagyon messze onnan! Ha visszamegyünk Zalacsányba, s ott a 76-os utat keresztezve folytatjuk utunkat délre, hamarosan Zalaapátiba érünk. Ott forduljunk jobbra a 75-ös úton, s menjünk majdnem Bakig, keresztezve a szépen kiépült új 75-ös utat. Lekanyarodva e keresztezés után, forduljunk balra, a Letenyére vezető útra, s hamarosan az enyhe domborok közötti hosszanti völgyben elnyúló Sajtórtiba érünk.

Sajátos falu! Egy-egy kanyarban meg elő-előbukkan egy jellegzetes régi ház, parasztház vagy kis kúria. Mikor aztán a hosszú-hosszú utca (egyetlen utca erre a falu) keresztutcahoz ér, ahonnan már bal felől a templom is látszik (Dorffmeister oltárkép van benne!), nem járunk messze a szülőháztól. Utána nem sokkal balról feltűnik a lejtős oldalon a park felső végében a vasos emeletes épület.

Az igen egyszerű, szinte gazdasági épületre emlékeztető — emeletén hat-, földszintjén négyablakos — terebélyes udvarház közepén a félköríves bejárati ajtó fölött kő emléktábla: „Zalavármegye halás kegyelettel örökítette meg 1897. augusztus 8-án e táblával annak emlékét, hogy itt született a haza bölcsé, Deák Ferenc 1803. október 17-én”. Ma palatető fedő (két vasos kemény ül azon) a házat, amelynek csupasz tűzfalát csak két kerek padlásablak bontja meg a lekonyultan záruló tetővég alatt. Valaha e tűzfal előtt, hozzá tapasztva féltetes fészervele épületrész volt, még az 1905-i sajtórti képeslap is így ábrázolja. Akkor a Tarányi-Oszterhuber családé volt, ahova Deák nővére házasodott be. Egy régebbi képen a ház előtti park, akkor udvar, jobb oldal egy földszintes, boltíves tornácú nádfedeles parasztházak háza is volt, cselédház talán. Így nézhetett ki az idő tájt, amikor Deák szülőháza volt — viszonylag új korában, hiszen Deák apja építtette 1785 körül.

Ma a falusi könyvtár és a KISZ-szervezet honol a házban, s az előtérben néhány tabló őrzi Deák emlékeztétét.

Németh Ferenc

A sajtórti szülőház (Cservenka György felvétele — KS)

SPORT

SPORT

SPORT

SPORT

Diszkó és kézilabda

Rod Stewart kellemes hangját alig tudja megszakítani a schwerini Volkszeitung által szervezett — Sajtó Kupa — nemzetközi férfi kézilabdatorna nyitó mérkőzésének játékvezetői sípszava. A nézőtérben diszkó — néző és hallgató alig — a pályán a Schwerin, Berlinben, Rostockban, Lipcsében, Frankfurtban — neves hazai és külföldi csapatok.

Schwerini Sportpalota tántong az ürességtől. A szurkolók még szilveszteri fáradalmait pihetik.

Európa „kézilabda társadalma” jött üdvözletet köszönteni az NDK-ba. Románok, lengyelek, dánok, svédek, szovjetek, csehek, magyarok, németek évek óta szívesen — már hagyományként — vállalják, hogy az újévet a kézilabdapályákon ünneplik.

A Dózsa (nékülözve a főiskolai VB-n szereplő Hoffmann, Bíró, Kormost, Takácsot, a katonáskodó Garzót és Eszenyit, a családi okok miatt itthon maradni kényszerült dr. Süvöltöst és Kordást) elfogadta a schweriniek meghívását.

A nézőtérben közben a Bonney M. játszik, a pályán pedig a Dózsa a Schwerin II-vel. Csapatunkhoz illik a diszkó, hiszen az átlagéletkor húsz év. Ha a veteránok számító Szabó Pistát kivesszük, akkor pedig csak „19 évesek vagyunk”. Ot azonban csak a statisztikai számitgatásokból szabad kivenni — a csapatból nem — mert ismét (ki tudja hányadszor) bebizonyítja, hogy jó az „öreg” a háznál és egy kapusnak nincs kora. Akit érdekel a kézilabda már kezdheti tanulni az új nevet: Péter, Homovics, Nyerges, Kasku, Bodó, Vancsa, Együtt, Lakatos, Horváth.

Végig biztosan vezetünk, Molnár talán még soha nem lőtt ilyen jól, „Savanyú” alig tud gólt kapni, a fiatalok pe-

dig mindent megtesznek, hogy a hiányzó „nagy öreget” feledtessék. A lengyelektől kikapunk — kihagyva az utolsó pillanatban egyenlítősi lehetőséget ígérő 7 méterest — a hazaiak I. csapatát sem tudjuk megverni. Aki látta őket az elmúlt évben Debrecenben az tudja, hogy ez még a komplett csapatunknak sem lett volna könnyű feladat. Ezzel a véleménnyel teenager társulatunk azonban a korukhoz illő „szemtelően bátorsággal” nem ért egyet és a torna utolsó mérkőzésén — Molnár már sérült, Szabónak és Menyhértnek „mindene” fáj — a pontvesztés nélkül álló Post Schwerin ellen végig vezetve, úgy játszik döntetlent, hogy másfél perccel a befejezés előtt még mi vezetünk két góllal. Rutintalanlag — Post Schwerin I. 18-18.

A tornát az Oberliga 5. helyét évek óta „bérlo” hazai csapat nyeri.

Az ellenfelek mellett komoly problémát jelentett a játékvezetői felfogáshoz való alkalmazkodás. A játékvezetők itt „másképpen számolnak”, a lépésszabály állandó gond számunkra, de egészen más elvek alapján ítélik meg a lökést, a fogást és a reklamálist.

Az NDK válogatottja közben már útban van Moszkva felé. A válogatottak hiánya azonban semmit nem von le azoknak a meglepetéseknek az értékéből, amelyeket a PMSC rostocki tornagyőzelmé és a litván Kaunas nevesebb csapatok magá mögé utasító (Dinamo Berlin, Dinamo Bucarest, Skorbokken Aarhus) berlini első helyezése jelentett.

A schwerini torna végeredménye: 1. Post Schwerin I. 11, 2. Pogon Szczecin 6, 3. Post Schwerin II. 4, 4. Debreceeni Dózsa 3 pont.

Sárkány Gábor

PÉNTEKEN: DMVSC—VASAS

DMVSC—Dunaújváros 20-16 (11-7)

Szerdán este Debrecenben, a városi sportcsarnokban 300 érdeklődő előtt, S. Farkas és Nyári bíráskodásával játszottak le a DMVSC—Dunaújvárosi Kohász női kézilabdák MNK-mérkőzését a 12-es döntő egyik hatos csoportjában. A mérkőzést a DMVSC 20-16 (11-7) arányban megnyerte.

DMVSC: Pusztai — MÁTHE 8 (1), Szarvas 1, PURGULY 2, Tóth R., JUHASZ-NÉ 7 (2), Antos 2 — csere: Teremi (kapus), Kalmár, Balogh, Emődi. — Dunaújváros: Abonyi — Burainé 5 (4), NAGYNE 5 (3), Varga 3, Haj-

du 1, Mucs 1, Háhn 1 — csere: Baranyi (kapus), Gelencsérné, Bálint, Nagy E., Szarka.

Kiállítás: 4, illetve 6 perc. Az eredmény alakulása. 10. p: 2-3, 20. p: 6-6, 40. p: 15-8, 50. p: 19-10.

Az erősen tartalékos DMVSC fiatalokkal tüzelt csapata nagy akarással, lendületesen játszott és ilyen különbséggel megérdemelten nyert.

Legközelebb január 9-én, pénteken délután 5 óratól a sokszoros bajnok Vasas ellen játszik a DMVSC az MNK-ért a debreceni sportcsarnokban.

SOROKBAN

Montevideóban a mini labdarúgó VB-n döntetlenül végződött (1-1) az olasz—holland találkozó. Az A-csoportban ezzel befejeződtek a küzdelmek: 1. Uruguay, 4. 2. Olaszország, 3. Hollandia 1 pont.

Az olaszországi Meránóban a 46. lépés után függőben maradt a Hübner—Korcsoj sakkvilágbajnok-jelölti döntő párosmérkőzés kilencedik játszma. Így továbbra is Korcsnoj vezet 4,5:3,5 ponttal.

A Debreceni Sportiskola cselgáncs szakosztálya Cselgáncs és

önvédelem címmel négyhónapos tanfolyamot szervez. 1967-72 között született tanulók jelentkezhetnek január 12-16. között délután 3-tól 6 óráig a D. Dózsa Mikos Kelemen utcai csarnokában.

Január 11-én, vasárnap „téli csücsütúrát” rendeznek fiatalok részére az ország öt városában. Miskolcon indulhatnak a debreceni fiatalok, 30 kilométeres távot kell megtenniük nyolc óra alatt.

A hazai asztalitenisz ranglista vezetői Klampár Tibor és Oláh Zsuzsa.

TOTÓTANÁCSADÓ

(A csapatok helyezése)	Népsport Sportfog. Rádió Napló
1. Atalanta (14)—Spal véger. (3)	x,1,2 1,2 1,2 1
2. Atalanta (6)—Spal I. féldő (10)	x,1 x,1 x x
3. Catania (15)—Genoa véger. (4)	1,x x,2 x,2 1
4. Catania (7)—Genoa I. féll. (14)	x,1 x 1,x x
5. Cesena (5)—Lazio véger. (2)	x,1,2 1,2 x 2,x
6. Cesena (11)—Lazio I. féll. (1)	x,1 x,1 x,2 2,x
7. Foggia (9)—Lanerossi vég. (19)	1 x,1 1 1
8. Lecce (11)—Pescara véger. (8)	1,x x,1 1,x x,2
9. Milan (1)—Rimini véger. (12)	1 1 1 1
10. Monza (20)—Bari véger. (10)	x,1 1,x 1,x 2
11. Pisa (7)—Taranto véger. (16)	1,x x,1 x,2 1,x
12. Sampd. (6)—Varese véger. (18)	1 1 1,2 x,1
13. Verona (15)—Palermo vég. (12)	x,1 x,1 1,x 1
14. Verona (15)—Palermo féll. (2)	x,1,2 x 1,x 1
15. Sampd. (20)—Varese féll. (19)	x,1 1,x 1 1
16. Pisa (18)—Taranto I. féll. (3)	1,x x,1 1 1

Amatőrök és profik

Száguldo koporsók

A tizenhárom szám 1980-ban Alan Jones számára hozott szerencsét az autósok táborában. Montreal Notre-Dame szigetének 4,41 kilométeres körpályáján rendezett tizenharmadik Forma 1 világbajnoki futam 24. körében az összetett pontversenyben is vezető brazil Nelson Piquet Brabham, gépének hibája miatt, ugyanis az első helyről kényszerült feladásra. Az ugyancsak nagymenők közé sorolt Jabouille Renault gépe pedig egy fára tekeredett. Az akkori első jelentések szerint a francia könnyű sérülésekkel megúsza, valóban, hiszen csak két lába tört el, ami az autósok körében a könnyebb sérülések közé tartozik. Különösen ha arra gondolunk, hogy például a tavasszal tengerentúl bukott Clay Regazzoni, az egyik legtapasztaltabb pilóta egyelőre pusztán életének is nagyon örül; hónapokig nyomta az ágyat, s még mindig tolókosíhoz van láncolva. De maradjunk a tizenharmadik, mindent eldöntő montreali futamnál. A Williams géppel száguldo Alan Jones idei negyedik futamgyőzelmével világbajnoki címét is bebiztosította. Az utolsó, Watkins Glenben rendezett futamon aratót győzelem már csak afféle ráadás volt a kerekarcú, harmincnyolc éves ausztrál

Győzelmi mámor, pezsgőöntés az 1980. évi negyedik VB-futam után. A képen két brazil világbajnok: Emerson Fittipaldi (balról) és a győztes Nelson Piquet

számára. Annak bizonyítéka, hogy megérdemelten lett világbajnok. S ami talán még ennél is fontosabb, hogy egyelőre élve, egészségének különösebb károsodása nélkül szállt ki a száguldo koporsónak nevezett, különféle reklámfeliratokkal teletagott versenyautójából.

A Forma 1 világbajnokságot a motorizáció világméretű elterjedésének időszakában, az ötvenes évek kezdetekor írták ki. Juan Manuel Fangio, az első legendás híru bajnok autójánál azonban csaknem évről évre jobbat, gyorsabbat terveztek. A teljesítmények, azaz kifejezetten a gyorsaság fejlődésére jellemző, hogy az idei 14 futam közül nyolc hozott csúcsot, s tizenkét versenyen dönt meg az eddigi rekord. Mindenekelőtt Zeltwegben, az osztrák nagydíjon győztek fel, ahol Jabouille 223 kilométeres átlagsebességgel száguldozott végig a pályán, s Arnoux leggyorsabb körének sebessége 231 kilométer volt. Mi tagadás, fantasztikus... A többség állítása szerint a Forma 1 már régóta, sőt talán a kezdet kezdetétől sem a pilóták, hanem a gépek, konstruktorok nagy párharca. Kétszételen sok igazság lehet az állításban, hiszen a győztes James például az idei tizenegy futam 4272 kilométeréből 3799-et teljesített, ami 88,9 százalék-nak felel meg.

Kétségtelen tény tehát, hogy a gép, a motor megbízhatósága, teljesítmőképessége a legfontosabb, de azért a vezető szívének, eszének is helyén kell lennie. Az ilyen óriási sebesség mellett ugyanis a legkisebb hiba is végzetes lehet. Ugyanakkor viszont a világ legjobb pilótája sem képes sikerre, ha gépe egyszerűen nem megy, sorozatban mondja fel a szolgálatot. Azaz a versenyzők végső soron a gépek, tervezők kiszolgáltatóitjai. A versenyek sorsa nagyon gyakran már a hivatalos edzéseken eldőlt, hiszen a rajt sorrendjét a hivatalos edzéseken elért időeredmények alapján állapítják meg, s az első sorokból indulóknak azután csak nyomni kell a gázpedált. A hátsó sorokból rajtolók pedig hiába nyomják, az általában keskeny, rengeteg veszélyes fordulóval tarkított pályán az előzés csaknem lehetetlen, de legalábbis életveszélyes dolog.

Alan Jones elsősorban gépe megbízhatóságával, s higgadt, nyugodt versenyzésével vívta ki megérdemelt győzelmét. A tizenöt márká képviselőiben egyébként 1980-ban 41 autós állt rajthoz, de közülük csak heten szereztek 10, heten 5 pontnál többet, ugyanilyen 5-nél kevesebbet s további huszonegy autós egyetlen pontot sem érdemelt ki helyezéssel. Az idei győztes elődei közül az osztrák Lauda (1975-ben és 1977-ben nyert világbajnokságot) a száguldo számítógép, az angol James Hunt (1976) a vakmerő, a dél-afrikai Jody Scheckter (1979) és a brazil Emerson Fittipaldi (1974) a szorgalmas pontgyűjtő, az amerikai Mario Andretti (1978) pedig csodapilóta jelzőt érdemelt ki győzelmé után. Az utóbbi évtized sajnálatos és értelmetlen halálstatisztikájának főszereplői viszont már lassan-lassan feledésbe merülnek. Jochen Rindt, az osztrák világbajnokja is ezek közé tartozik, aki 1970-ben már az utolsó futam eredményétől függetlenül világbajnok volt, amikor Monzában a védőkorlátnak ütközött, s gépe többszörös szaltó után állt meg, de vezetője akkor már nem élt. Balesetét utólag a világbajnok figyelmetlenségével magyarázták. Az ugyancsak Monzában halálos áldozatot követelő másik baleset ügyének aktáit viszont a mai napig sem zárták le. Igaz, az esetleges ítélettel sem tudnák feltámasztani Ronnie Petersont, a svéd rokonzenves versenyzőjét, de azért mégis...

Vad Dezső

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

A boltok rendelhetik Lesz alföldi kenyér

— Mivel gazdagítja a Hajdú-Bihar megyei Sütőipari Vállalat Debrecenben a pékáruk választékát? — tettük fel a szokásos újsívi kérdést Kovács Lajosnak, a vállalat vezetőjének, aki örömmel válaszolt.

— Rozscipó már van, lesz alföldi kenyér. Hogy mikor? Az már csak a címkektől függ. Amint kézhez vesszük, az alföldi már a boltokban kelletheti magát. No, nem mindegyikben, de az ABC-üzletekben eljut a vevők nyinc és népes táborához.

— Debrecenben?

— Csak.

— És a burgonyás?

— A burgonyapelyhesre sem kell a debrecenieknek sokáig várni. Májusban már vehetik, ehetik.

— Süteményből?

— A hatvanból 15 félélt rendszeresen szállít a megyei sütőipar. Célunk, hogy az év folyamán a buktaféléket és a pitéket még több boltban láthassák és vegyék. Ha megindul nálunk az év végén majd a kifligyártó automata, a süteményüzem felszabadulván a kifligyártókat alól, 1982-re még többet s jobbat produkálhat.

Johannita kolostort találtak Székesfehérvárott

Nyolcszáz éves, hatalmas épületnek — a Johanniták hajdani rendházának — maradványaira bukkantak a régészek Székesfehérvár egyik legrégibb városrészében, az úgynevezett Szigetben, ahol második éve folyik a kutatás. A korabeli okiratok tanúsága szerint ezen, az akkoriban mozsaraktól körülvett területen építettek fel rendházukat, templomukat és ispotályukat a Johannita keresztlovagok. A Sziget — a török háborúk idején többször porig égett, s a 18. században építették újjá. A székesfehérvári István király Múzeum régészei a má-

sodik éve tartó feltárás során most rábukkantak a kolostor észak-nyugati falának, valamint emésztőgödreinek egy részére. Két járószint is előkerült, az egyik Árpád kori, a másik a 14-15. századból származik, s több török kori építmény falait is felszínre hozták. A szigeti ágtások előre láthatóan még több évtized munkát adnak a régészeknek. A feltárással azonban sietniük kell, a középkori palotaváros területén ugyanis megkezdtek Székesfehérvár legújabb lakótelepének, a Lenin városrésznek az építését.

Ideiglenes forgalomkorlátozás

1981. január 8-án 20 órától 24 óráig a MÁV Nagyalomás érkezési oldalán levő parkolóhelyen a táblával jelölt szakaszon; január 9-én 6 órától 17 óráig a Fűvészkeret utcai parkolóhelyen a Hatvan utcától a Perényi utcáig és az Aranybika előtti táblával je-

lölt szakaszon; január 9-én 15 óra 30 perctől kb. 17 óráig a Nagyalomás érkezési oldalán levő parkolóhelyen a táblák által jelölt területen megállni tilos. A tiltott helyen szabálytalanul otthagyott járműveket az üzemeltetők felelősségére és költségére elszállítják.

Élénkülő forgalom az állatvásárrban

Az ünnepzöld első debreceni állatvásárral élénkülő forgalom volt. A sertésvásáron például a megelőző heti 76 malac helyett most 190 darabot hoztak piacra és párját minőség szerint 1400—2400 forintjával adták. A süldők-ből 118 került piacra, 2600—4000 forintos áron. A sertésvásárra ezen a héten kövér disznót nem hoztak fel.

A szarvasmarha-vásárrban a két év alatti tehenekből 20 került piacra, 8 ezer és 16

ezer forintos áron. A két év alatti tehenekből 14-et hoztak fel, melyeket 12 és 26 ezer forintos áron kínáltak. A borjakból 60 került értékesítésre, kilogrammja 26 és 53 forint között alakult.

A lóvásárrban gyenge volt a forgalom, mert a két év alatti lovakból csak 20-at hoztak piacra, és 10—16 ezer forintjával adták. A két év alatti lovakból 10 került értékesítésre, 12 és 28 ezer forintot kértek értük.

MŰSORAJÁNLAT. A csütörtöki rádióműsorok közül a Petőfi hullámhosszán 12.55-kor kezdődő adásra hívjuk fel a figyelmet. A nyíregyházi stúdió riportert árny keresik a választ, hogy a Debreceni Akadémiai Bizottság mit tett az eltelt néhány esztendő alatt, és mit fog tenni a következő években a három meggyét magába foglaló tájegység mezőgazdaságának tudományos fejlesztéséért.

JOGI TANÁCSADÁS. Ingyenes jogi tanácsadást tart fiataloknak az ifjú jogászok KISZ-alapszervezete január 13-án 16—18 óra között a Kőlcsey Művelődési Központ felnőttnevelési stúdiójában.

TELEVÍZIO. A csütörtöki televízióműsorok közül az 1-es csatornán este 8 órakor kezdődő Családi kórt ajánljuk megtekintésre. Ebben az esztendőben a népszerű műsor az iskola és a család kapcsolatával foglalkozik. Első alkalommal a félév végi hájr-á időszakában az otthoni tanulást segítséne lehetősé-gét keresik a szakemberek.

HISTÓRIÁSOK. Három előadásból álló sorozat indul január 12-én, este fél 6 órai kezdettel a Kőlcsey Művelődési Központban. Az előzetes tervek szerint a magyar udvarházak XVII—XVIII. századi életét és zenéjét mutatják be az érdeklődőknek.

VÍZVEZETÉK. Háromezer-kétszáz méter vízvezetékét építettek társadalmi munkában Hajdúböszörményben. A közel kétfélmillió forintos beruházás 75 százalékát a lakosság társadalmi hozzájárulásából fedezték.

VÁMMENTES HÁZASSÁG Főszereplők: Kiss Mari, Tom Wentzell, Zsuzsanna, Horváth Árpád, Margitai Ági és Esztergályos Cecília. ZENE: OMEGA és PIIRPAUKE együttes. Operatőr: Róbert Young. Rendezte: ZSOMBOLYAI JÁNOS. Készítette: MAPLIM Hanna Filmstúdió-Film Co-Production BV.

A HÉT FIMJEI

Finn-magyar koprodukcióban készítették el legújabb filmjét Zsombolyai János rendező. A vídám, kalandos történet egy magyar lány és egy finn fiatalember nevégesen induló házassága körül bonyolódik. A főszerepeket Kiss Mari, Tom Wentzell, Margitai Ági és Esztergályos Cecília játsszák. A zenét az Omega és a Piirpauke együttes szerezte.

Vetítik: Apolló január 10—12, délelőtt, január 12—14 délután; Horváth Árpád: január 12—13, Meteor január 8—11, Vig délután január 8—11, délelőtt január 13—14.

A Lövészek holdfényénél színes, szinkronizált román bűnügyi film. A történet 1947-ben játszódik, amikor az újjászervezett román rendőrség el akart fogni egy háború előtti csendőrkapitányt, aki a hegyekben bujkálva tartotta rettegésben a környékbeli lakosságot.

Vetítik: Apolló délelőtt, január 9—9, délután január 8—11, Meteor

or január 12—14. Vig délelőtt január 10—12.

Az Egyesült Államokba kivándorló és ott jobb munkalehetőséget kereső mexikói munkásokról forgatta Szakadék szelén című filmet Robert Young amerikai rendező. A dokumentalisztikus film hangsúlyozza a mexikóiak nyomorúságos körülményeit, hátrányos helyzetét, kitaszitottságát.

Vetítik: Apolló délelőtt, január 13—14, Horváth Árpád január 8—9, Meteor január 12—14, Vig délelőtt január 8—9.

A debreceni Művész moziban január 8—12 között másorra tűzött Jiri Menzel csehszlovák rendező Szigorúan ellenőrzött vonat című híres filmjét, amely a cseh új hullám egyik jeles alkotása volt.

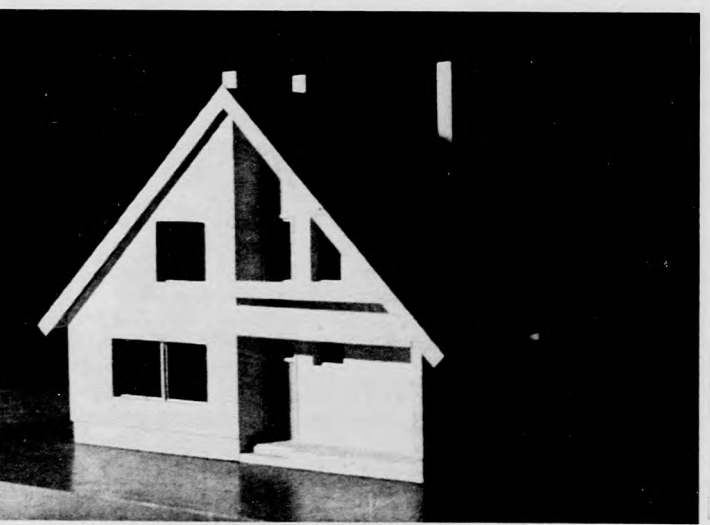
A debreceni Vig mozi premier előtt, január 12-től játssza A nyolcadik utas: a halál című színes angol tudományos-fantasztikus filmet.

Gépkocsivételi sorszámok

Trabant Hycomat Lim. (Budapest) 10 269, Trabant Lim. (Debrecen) 805, Trabant Lim. Special (Debrecen) 2504, Trabant Combi (Budapest) 1165, Wartburg Lim. (Budapest) 2677, Wartburg de Luxe (Budapest) 1939, Wartburg de Luxe tolóterős (Budapest) 524, Wartburg Lim. tolóterős (Budapest) 231, Wartburg Tourist (Budapest) 884, Skoda 105 (Debrecen) 1001, Lada 1200 (Debrecen) 8452, Lada 1300 (Debrecen) 4312, Lada 1500 (Debrecen) 4376, Lada Combi (Debrecen) 573, Lada 1600 (Debrecen) 1015, Moszkvic (Budapest) 10 304, Polski Fiat 126 (Debrecen) 1042, Polski Fiat 1500 (Budapest) 1236, Dacia (Debrecen) 1228, Zaporozec (Budapest) 30 719.

A Típussterv ajánlata magánépítkezőknek

Az Építési és Városfejlesztési Minisztérium megbízásából a Tervezésfejlesztési és Típustervező Intézetben több családi ház tervét készítették el. A képen látható modellház eredetijében négy és fél szoba és lakóelőtér van, gazdaságos tetőtér-beépítéssel megoldással, csaknem száz négyzetméteren. (MTI Fotó: Balaton József felvétele — KS)

MOZI • SZÍNHÁZ • TV

LÖVÉSEK HOLDFÉNYÉNél (román krimi) Apolló 1/10, 1/12, 3/2, 4/0.

SZAKADÉK SZELÉN (amerikai) Apolló 6, 8, Horváth Árpád fél 7, Vig 9/2.

FELJÁVA: SZIGORÚAN ELLENŐRZÖTT VONATOK (cseh, 16) Művész 5, 1/8.

VÁMMENTES HÁZASSÁG (magyar- finn) Meteor 3, 4/6, 1/8, Vig 1/4, 6, 1/3.

AKIKET FORRÓ SZENVEDÉLY HEVIT (olasz, 16) Klinika 5.

ANNIE HALL (amerikai vígjáték) Vig 1/10, 1/12.

GÁBOR DIÁK (magyar) Vig mese 1/4, 5.

KENGURU (magyar) Híradó 1/12, 3/2, 3/4, 3/6.

RAFFERTY ÉS A LÁNYOK (amerikai) Híradó 1/10, este 3/8.

TAPPANCSONK, MANCSOK, ALLKAPCSOK (amerikai) Meteor mese 3, 1/6.

MI A LÁTÁS? (ism.) 16.28 Műsorismertetés. 16.30 Hírek. 16.35 Európa nemzeti parkjai. Svédország (ism.). 17.10 Csak gyerekeknek! 17.40 Tévébörze. 17.50 Tizen túllak társasága. 18.30 Rész a szabad idejében? A Horizont szerkesztőség műsora — III. rész. 19.00 Reklám. 19.10 Idősebbek is élvezhetik... Tévé-torna. 19.15 Esti mese. 19.30 Tv-híradó. 20.00 Családi kör. Szülő, 16/8, nevelők műsora. 20.50 Reklámújság. 21.00 Péter cár és a szerencse. Szovjet film. 22.35 Tv-híradó, 2.

BUDAPEST, 2. MŰSOR

17.18 Műsorismertetés. 17.20 Magyar irodalom (ált. isk. 5—6. oszt.). 17.50—22.15 NDK-est. 17.50 Bevezető. 17.55 Ezüstfa és sziliciumkristály. 18.20 Ritmus a kő-kőben. 18.50 Eisenach: Wartburg várától a Wartburg gépkocsiszig. 19.30 Tv-híradó. 20.00 Bevezető. 20.05 Wilhelm Haumann halála és feltámadása. NDK tévéfilm. 21.20 Észak Versailles-a, Poissdam. 21.50—22.15 J. S. Bach: C-dúr szvit.

POZSONY, 1. MŰSOR

8.55 Hírek. 9.00 Iskolatévé. 9.20 Dokumentumfilm. 9.30 Művelődési műsor. 10.00 Tévéjáték (ism.). 12.00 Hírek. 13.40 Hírek. 15.05 Iskolatévé. 16.15 Publicisztika. 16.45 A Kubai Tv zenés szórakoztató műsora. 17.25 Egy gyerekszerelm története. 18.30 Esti mese. 18.40 Magazin. 19.30 Tv-híradó. 20.00 Tévéjáték. 21.20

Zenés műsor. 21.50 Huszonnyolc óra a világban. 22.05 Laboratórium. 22.55 Hírek.

POZSONY, 2. MŰSOR

17.50 Hírek. 18.05 Kicsinyek műsora. 18.25 Zenés műsor. 19.35 Kék fény. 19.30 Orosz nyelvtanfolyam. 19.55 Tévé-torna. 20.00 Zenés műsor. 21.00 Dokumentumműsor. 21.15 Aktuálisok. 21.45 Mortadella. Olasz film.

BUKAREST

15.35 Orosz nyelvtanítás. 15.55 Önképzőkör. 16.10 Utazás a földgömbön. 16.30 Kulturális híradó. 17.40 Burattino. Szovjet gyermekfilm. 18.00 Tv-híradó. 18.20 Gazdasági híradó. 18.40 Fiatalok órája. 19.25 A világmindenség útjai. 20.15 A román színház történetéből. 21.15 Tv-híradó.

A NYÍREGYHÁZI RÁDIÓ MŰSORA

17.00: Hírek, időjárás. Lapszemle. 17.05: TIT-percek. Tájékoztató és irodalmi nyelv. Riporthe: Várkonyi Zsuzsa. 17.15: Kérni mindent szabad! Válogatás kíváncsiságvelekedés között. 17.35: Vállon hordott évtizedek. Szerkesztő: Rózsavölgyi Erzsébet. 18.00: Észak-tiszántúli kerengés. 18.15: A debreceni egyetem új felvételeiből. 18.25—18.30: Hírösszefoglaló. Műsorvezető.

HÍREK

1981. január 8., csütörtök

Gyöngyvér napja

A Nap két 7.31 óraker — nyugszik 16.11 óraker

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS:

Eleinte változóan felhős időszórványos havazással, hózáppal. Csütörtökön napközben erősen megnövekvő felhőzet, többfelé havazással. Átmenetileg mérséklődő, majd csütörtökön napközben ismét sokfelé megerősödő északi, északkeleti szél. A legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet mínusz 8, mínusz 13, a legmagasabb nappali hőmérséklet csütörtökön mínusz 1, mínusz 6 fok között.

ÖREG KROKODIL. Francia régészek egy olyan krokodil maradványait hozták felszínre Afrikában, amely nagyon hasonlít az 1959-ben, Brazília északnyugati részén felfedezett krokodil maradványaihoz. Mindkét lelet korát 110 millió évre becsülték.

ÚJ POSTAHÁZ. A Debreceni Postaigazgatóság tervező irodájának elképzelése alapján több mint 300 négyzetméter hasznos terület, 21 helyiségből álló új postahivatalt adták át nemrégiben Rákócziútván.

KEVESEBB AUTÓ. Az amerikai autógyárak az idei első negyedévében 1975 óta a legkevesebb gépkocsi gyártását tervezik. Március végéig 1,8 millió autót fognak gyártani az USA-ban. A nagy autógyárak közül csupán a Ford és a Volkswagen of America tervezi több autókibocsátást.

Magyarázat

— Ügyvéd úr, megígérte, hogy a feleségemet felmentí, s ennek ellenére nagy büntetésre ítélték.

— Igen, megígértem. Be is váltottam volna az ígéretemet, de az ön felesége nem hagyott szóhoz jutni!

ÁREMELES. Nagy-Britannia hamarosan az afrikai olajfajták árára, hordónként 40—41 dollárra emeli északi tengeri olajának árát.

LÉGIBUSZ. Vasárnap este első ízben szállt le a Ferihegyi repülőtérre a nyugat-európai légiusz. Az Air France légitársaság A-300-as típusú légiuszán 240—300 utas óránként 900 kilométeres sebességgel 12 kilométeres magasságban repülhet.

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Százhusz évvel ezelőtt, 1861. január 8-án született a Tolna megyei Kőlesdén, s 97 éves korában, 1958 áprilisában halt meg Budapest Akos István neves gyógy-pedagógus.

Égészen fiatalon erre a pályára készült. 1897-ben a váci siketnéma intézet, 1901-től a budapesti Állami Gyógy-pedagógiai Intézet, 1908-tól pedig az Ideges gyermekek állami tanintézetének tanárként folytatott figyelemre méltó pedagógiai tevékenységét. 1910-től 1920-ig, akkor történt nyugdíjaztatásáig az Állami Gyógy-pedagógiai Intézet helyettes igazgatója volt.

Az ő kezdeményezésére hozták létre 1894-ben a Siketnéma-kat Gyámoltó Egyesületet, amelynek évi jelentését másképp évtizeden át ő szerkesztette. 1887-től szerkesztője volt a Kaluzs a siketnéma-ktatás és nevelése terén című szakfolyóiratnak, s 1909-től néhány éven át egyik szerkesztője a Magyar Gyógy-pedagógia című folyóiratnak is. Még a századforduló előtt jelent meg az annak idején haladó eszméivel kitűnő tankönyve. A siketnéma-ktatás és nevelés kézikönyve.

AZ ÜGVELETES HÍRSZERKESZTŐ

Hajdu István
Telefon: 12-144

RÁDIÓS KLUB. Az MHSZ Debrecen városi rádiós klubjának URH-szakosztálya a technikai színvonal emelése érdekében normál tv-ádról kísérleteket folytat a 70 centiméter hullámhosszú amatőrsávban.

VILÁGTALÁLKOZÓ. A kempingezők 42. világtalálkozójukat ez évben Finnországban — Tampereben tartják. A Magyar Camping és Caravaning Club megyei szervezete külön csoportot indít a találkozóra, melyre február 15-ig lehet jelentkezni a klub ügyfélszolgálati irodájában. (Debrecen, Simonyi utca 1.)

ÚJ BAROMFITELEP. Tizenkilencezer szülőpár csirkét, több mint háromszáz-ezer darab broilerszárkelt telepítettek nemrégiben a SZÖVÁLL hajdúböszörményi baromfitelepére.

KEVESEBB CUKOR. 1980 szeptemberétől 81 augusztusáig a világ cukorforgalmazása 3,3—4,4 millió tonnával haladja majd meg a termelést — állapította meg nemrégiben az egyik angol cukorkezelő cég.

CSEHSZLOVÁKIÁBAN TAVALY 185 ezer személygépkocsit és 44 ezer tehergépkocsit, 32 ezer autóbuzst és 136 ezer motorkerékpárt gyártottak. A Jáwa 634 típusú motorkerékpárt Indiában és Törökországban is összeszerelik.

CSOÓRI SÁNDOR költőnek ítélte a bécsi tudományos elismeréseként — az ídei Herder-díjat.

FEJÉR MEGYE VEZET. A kalászos gabonatermesztők az ötödik ötéves terv időszakában átlagosan hektáronként negyven mázsa búzát takarítottak be. Megyei átlagban a legnagyobb hozamot tavaly Fejér megye üzemében érték el, míg a legkisebb hektáronkénti termést Szabolcs-Szatmár megyében takarítottak be.

ILIASZ-FILM. Homérosz Iliászának filmváltozatára készült Federico Fellini. Az ANSA olasz hírügynökség jelentette: a rendező hónapok óta dolgozik a forgatókönyvön. A forgatást a tervek szerint tavasszal kezdték el.

KÖZLEMÉNY

Aramsűnet lesz január 12-től 16-ig, valamint 19—23-ig naponta 7.00—16.00 óráig a Solyom utcán a Bokányi Dezső utcától a Kiss József utcáig, a Kaszás, Karám, Solyom utcákon végig; január 12-én 10.00—12.00 óráig a Kabar, Almásy, Ménort, Várda, Komáromi, Szabaly utcákon végig, a Leininger utcán a Bulgár utcától végig, a Vécsei utcán a 40. számtól végig, a Monostorpályi utcán az Almásy utcától a Rigó utcáig, a Hegyi Mihály utcán a Tuzók utcáig, a 20. számtól végig, a Kiss Áron utcán a Várda utcáig, a Tatra utcán a Komáromi utcáig. (X)

HAJDÚ-BIHARI

XXXVIII. ÉVFOLYAM 7. SZÁM

ÁRA: 1,40 FORINT

1981. I. 9., PÉNTEK

A MAGYAR SZOCI

Gyarapodunk

Évi háromszáz gazdasági növekedés valami sok. A reálszínvonal nullaszáza „növekedése” pedig nesen semmi. A lakó-fogyasztás 7-8 százalékkal emelkedik az elkövetkező öt év alatt, a család száma az érzékelési küszöb alatt van. Ilyen körülmények között az ember megérett a felvilágosításra, a kérdésre: egyáltalán gápodunk-e a következő években?

Mert azt olvassa a ber a VI. ötéves terv szövegét nyilatkozta, hogy az elért életszínvonalat csupán tartjuk az életkörülmények vulnak. A növekedés üteme kisebb, mint a ban, de a fejlődés gyorsabb. Ugyanakkor nemzeti jövedelemberuházásokra, készletekre fordítanak a korábbi 24-26 százalékról 18-20 százalékra csökken.

Hogyan javulhat így az életkörülmény?

Az egész világon denült, egyoldalúan molják a gazdasági növekedést. Azt nézik, minyvel nő az egy évtől előállított új érték nemzeti jövedelem nemzeti termék, azonban figyelmen kívül hagyják, hogy mennyi nő egy év — vagy évek — alatt a nemzetgazdaság.

Öt év alatt a termelési eszköz-állomány alacsony felhalmozás arány ellenére is meggyedével nő. Másfelől ember lakáskörülményei fognak javulni, több épül az úthálózat, budapesti metró, bővülni fog az úthálózat, új kórházokat és rendelőkötézeteket építenek fel. Sok tízezer ember felépíti a magánnyaralóját, felújítja a tártát, telefonot kap, vagy gépkocsit vesz.

Ha egy gazdaság fordítja jövedelmeggyarapítsa, akkor nulla növekedés mellett gazdasági jólét, gazdasági növekedés azt is beszámítani, öt év alatt hány százalékkal nő a nemzetgazdaság, mennyi emberben nő a termelési és a fogyasztási kapacitások. Az életvonal mérésénél is fontosabb kellene venni családok vagyongyarapodását, de nem folyó jövedelem és a lyó fogyasztás adatait, lyett, hanem azok mértékét. Hiszen igazi életszínvonal-emelkedést egyetemesen akkor érzünk, ha a jövedelemgyorsabb, mint a minárszínvonal. De — látni — az sem melle, hogy családi beszerzések, beruházásaink milyen mértékben gyarapodunk.